ABONNEMENTS

	Indochine	Union postale
	Un an.... 8$00	Un an.... 10$00
	Six mois.. 5 00	Six mois.. 6 00

Annonces Légales
0$30 la ligne de 6 points sur justifications de 6 cicéros quelle que soit la page

Annonces Commerciales
On traite à forfait

Đông-Pháp Thời-Báo

NĂM THỨ BA SỐ 352
Ngày thứ tư
21 Octobre 1925

Tổng-lý: NGUYỄN-KIM-ĐÍNH
Chủ-bút: NAM-KIỀU

Le Courrier Indochinois
東法時報

MỘT TUẦN XUẤT BẢN 3 LẦN, NGÀY THỨ HAI, THỨ TƯ, THỨ SÁU

BÁO QUÁN
71, đường Mac-Mahon,
SAIGON

Dây thép nói (Téléphone)
Số 324

DEPOT LEGAL •INDOCHINE• Nº 6253

GIÁ BÁN

	Đông-Pháp	Ngoại-Quốc
	Một năm.. 8$00	Một năm.. 10$00
	Nửa năm.. 5 00	Nửa năm.. 6 00

Mua báo phải trả tiền trước
Mandat và thơ để gởi
M. NGUYỄN-KIM-ĐÍNH

Bao bán về việc buôn bán hay là việc gì xin thương nghị trước

MẤY LỜI TRUNG-CÁO VỚI CHƯ SOẠN GIẢ

tiểu-thuyết ta ngày nay

Hai tiếng tiểu-thuyết ngày nay đối với người mình tưởng chẳng còn mấy người chưa nghe biết, bất cứ là người có học-vấn nhiều hay ít, trí-thức hay ngu-lỗ, thậm chí con-nít, đàn-bà hễ biết đọc chữ quốc-ngữ, thì biết vầy nhau nói chuyện tiểu-thuyết, ở nhà cũng bàn tiểu-thuyết; ra đường cũng bàn tiểu-thuyết; hai chữ tiểu-thuyết ngày nay cơ-hồ như đã là lời nói đầu lưỡi dễ gây ra câu chuyện của phần đông người mình. Thiệt vậy, cứ lấy bề ngoài mà nói thì tiểu-thuyết ta ngày nay thật là tấn-bộ lắm, thạnh hành lắm, nhà soạn tiểu-thuyết ta càng bữa càng sản-xuất ra nhiều. Nào là một tờ báo có dư mà đăng hai ba cái tiểu-thuyết tiếp theo mỗi kỳ; nào là in ra thành quyển để bán, khắp đầu chợ, góc đường, nhà-ga, tiệm sách. Ai là người có quan-tâm đến sự quốc-văn tấn-bộ cho nước nhà chẳng lấy làm mừng?

Vẫn biết rằng đem đối với cả tổng kể 1.000 bộ tiểu-thuyết, 284 vở tuồng, 286 tập thơ của nước Pháp xuất bản năm 1923 vừa rồi thì số tiểu-thuyết cùng các tuồng thơ của ta phỏng có là bao; nhưng cứ ở vào trình-độ của dân tộc ta ngày nay, cùng sánh với mấy mươi năm về trước thì cũng nên mừng cho là nhiều. Thế mà ta cũng nên bàn lại coi điều ấy có nên cho ta vội mừng chăng? Vì thường lệ ở đời chuyện vui bao giờ cũng hay có xen lẫn sự buồn, đều mừng cũng còn lẽ phải lo mới được. Nói rút lại kết-cấu nên một pho tiểu-thuyết là tự người tác giả vì cảm-giác về một lẽ gì hoặc ngộ phải cảnh tình gì rồi bịa đặt ra để có mượn đó than thở phận mình cũng là khuyên-răn kẻ khác, hoặc nữa là vịn theo trong sử mà tô vẽ ra thêm, cũng là trích-dịch lại ở các truyện khác. Tiểu-thuyết là chuyện đọc để giải buồn, giải trí, đọc để cho rộng mở kiến văn, đọc để bắt chước học đòi, đọc để soi mình xa lánh. Đã là đọc để bắt chước học-đòi, đọc để soi mình xa lánh thời tiểu-thuyết cũng có quan hệ đến phần trí-dục của con người, vậy đều đó tưởng rằng không lẽ các nhà soạn tiểu-thuyết ta còn chưa nhận biết. Các nhà trí thức đã thường có nói rằng: «Tiểu-thuyết có thể cảm-hóa cho con người một cách rất là mau chóng, phương chi óc gan của dân-tộc mình ngày nay đối với sự tấn-tấn thời là đương độ còn non, đương trông chờ mà hấp thọ những tư tưởng mới, những ý kiến hay, đã được học đòi sửa đổi, mà người lãnh phần trách nhậm truyền bá những điều hay gương tốt cho dân, ngoài mấy tay viết báo thời là các nhà soạn tiểu-thuyết kia vậy. Ấy vậy các nhà soạn tiểu-thuyết ta có nên nhìn biết bổn phận cùng trách nhậm rất quan hệ của mình mà thận trọng cho, không? Cái trách nhậm của các ngài là gánh một phần mở mang trí dục cho dân, không phải là không trọng; các ngài đã biết rằng các pho tiểu-thuyết của các ngài có thể cảm hóa cho độc-giả để soi mình xa lánh hoặc bắt chước học đòi thời xin các ngài cũng nên đem chút lòng bảo tồn phong hóa cho nước nhà mình đang hồi thay cũ đổi mới này mà răn dạy cùng là chú ý đến cang thường luân-lý của dân tộc mình đang sắp muốn đổ nát điêu-tàn mà duy-trì nhắc-nhở giùm cho thời công lao các ngài đối cùng xã-hội Việt-Nam không phải là không lớn lao trọng đại vậy!

Nói qua đến phương hại về tiểu-thuyết, nhứt là ở vào trình-độ dân-tộc Annam mình ngày nay thời không sao cho cùn được.

Tiểu-thuyết ngày nay tuy là nhiều, nhiều đến nào đăng trong các báo, nào là đồ bán đầy tủ chật hàng, nhưng mà lấy công-tâm mà nói, thời nhận được không mấy pho là có giá-trị. Tưởng không phải nói rõ ra, các nhà trí-thức có nhiệt tâm với quốc văn ta ngày nay cũng từng mục-kích, không những cách bố-cục cùng văn-chương ở trong mà thôi, thậm chí đến cái tên truyện ở ngoài cũng bắt phải gớm mắt chán tai mà nghe thấy đến! Một hai cái tư tưởng quấy vài ba câu văn xàm không nói đến mục-đích không bổ ích mà thôi, lời lẽ lại quá ư thô lỗ là lơi mà cũng nghiễm-nhiên tự mình là một tiểu thuyết gia. Nói thế chắc sao cũng không vừa lòng các nhà viết tiểu-thuyết ta mà lại có lời vu rằng: muốn vùi tắt ngọn lửa mới vừa đang nhúm-nhen cũng mục cho rằng quanh năm chỉ biết chê người chớ chẳng chịu khen ai. — Không!...

Không đâu, kẻ viết bài này không vì ác cảm riêng ai, cũng không đố-kị ganh tài đâu, chỉ chút nhiệt tâm công-ích buộc phải nói ra mà thôi. Vả lại nếu mục-đích cùng chủ nghĩa của các pho tiểu-thuyết các ngài hay hay dở có ảnh-hưởng tốt cho người đọc hay vô-bổ thời đối cùng xã-hội dư luận công chúng đã bình phẩm cho rồi, không phải bài này là đủ, mà vội trách rằng mong lòng chặn ngã lấp đàng làm cho ngã lòng rùng chí! Các ngài cũng rõ rằng: người đọc tiểu thuyết thường hay tưởng tượng cho mình là một vai «chủ động» trong đó, thế thì nếu các ngài sắp cho vai «chủ động» trong tiểu-thuyết của các ngài là một người biết cang thường, luân-lý, trung nước hiếu cha, hiền lành, đạo-đức, thời có ảnh-hưởng hay có ích cho người đọc, trái lại, các ngài cho tay «chủ-động» là một tay vô liêm-sỉ, chẳng lương-tâm, lừa thầy, phản bạn, cường bạo, hung-hăng, làm điều bất chánh, thời cái ảnh hưởng có lẽ cũng phải dở, không những không bổ-ích mà tưởng còn có hại cho người đọc kia nữa. Dầu rằng không phải trọn gì những tiểu-thuyết «phong-tình» những tiểu-thuyết «huyết khí» mà hằng ngày có sự gian-dâm cường-bạo, trộm cướp sát nhơn, nhưng mà cũng vì đó mà kẻ dữ đọc đến thì làm cho chúng nó muốn bắt chước học đòi, làm cho chúng nó càng hăng-hái tấm lòng cường-bạo, làm cho khêu gợi thêm tình-giục của chúng nó dám làm ra những điều xằng; mà cũng không phải trọn nhờ những tiểu-thuyết dạy luân-lý, cang-thường những tiểu-thuyết khuyên lành răn dữ, mà gia-đình đặng thuận hòa, xã-hội được êm-ái, nhưng nhờ đó mà người lành đọc đến thì muốn học-đòi, kẻ dữ đọc đến thì cũng giục bớt lòng tà, lấy đó mà soi mình sửa đổi. Thật ta dám quyết hẳng rằng phần đông người mình, nhứt là đàn-bà con trẻ, chẳng nên đọc đến tiểu-thuyết phong-tình xàn-xịu cùng là những tiểu-thuyết huyết-khí hung-đồ mà tác-giả không để lời răn dạy phía trong. Vì sao? — Vẫn biết rằng biết bao nhiêu tiểu-thuyết của người Âu-Mỹ tả ra biết bao những sự mật-nhiệm cường-bạo của bọn hung-đồ, những chuyện phong tình lả-lúa; nhưng cứ theo trình-độ của dân-tộc mình ngày nay thời chưa so-sánh cùng người cho được, vì là con mắt cũng trí hóa người có thể phân biệt được sách dở sách hay, tự mình họ biết lựa-chọn lấy mà đọc; trái lại, người mình phần nhiều hay dở chưa phân, hễ đọc thì ham mà nhứt là đọc mà cho khêu gợi được lòng giục vọng của mình thời càng ưa chớ không muốn phân biệt rằng có phương hại cho mình cũng chẳng.

Thế thời các nhà soạn tiểu-thuyết ta nên nhìn biết trách-nhậm mình là quan hệ chăng? Các ngài có nên biết các pho tiểu-thuyết của các ngài viết ra sẽ có công hay là có tội cùng xã-hội chăng?

Viết tiểu-thuyết đã là khó mà viết tiểu-thuyết cho mình ngày nay đọc được, đọc cho có bổ-ích thời lại càng khó nữa, các nhà soạn tiểu-thuyết ta nên vì nòi giống yếu nhược này mà thận trọng giùm cho! Mong rằng các ngài soạn tiểu-thuyết ta ngày nay biết thương tiếc cho cái nền phong hóa cũ của nước nhà vì lằng sóng «văn minh» tràng đến mà làm cho sắp muốn đổ nát điêu tàn mà duy-trì bồ cứu giùm cho thì công lao các ngài không phải nhỏ. Ở với xã-hội có ích cùng xã-hội thời đừng lo cho xã-hội quên mình, dầu đến muôn kiếp về sau cũng còn có người tri kỷ!

Nếu vì lợi nhỏ cho mình ngày nay mà phải hại chung cho xã-hội về sau thời đối cùng giống nòi tội mình không phải là không trọng, các ngài đã biết cho chưa?

NGUYỄN-LỆ

NÔNG NGHIỆP TƯƠNG TẾ

Trong Nam-kỳ người ta thường hay xin lập Nông-nghiệp ngân-hàng đặng giúp vốn cho người Annam. Xét cho kỹ lại thì lời ước xin ấy không mấy đúng đắng, bởi vì trong xứ Nam-kỳ từ năm 1913 là năm tại Mytho khởi lập hội Nông-nghiệp tương-tế và Nông-nghiệp ngân-hàng thì tức nhiên nông-nghiệp ngân hàng đã có rồi. Tuy mấy tỉnh khác chậm trễ không chịu noi cái gương tốt trong tỉnh Mytho mà làm theo liền, nhưng mà trong khoản 4 năm sau dây cuộc Nông-nghiệp tương tế quảng khai thạnh lắm. Hiện nay trong 20 hàng tỉnh đếm được 11 tỉnh, nhứt là mấy tỉnh ở miền hướng tây, đã có lập hội Nông-nghiệp tương tế ngân hàng rồi. Mấy hội ấy người Annam ta cai quản và nhờ có Chánh-phủ với Đông-Pháp ngân hàng giúp sức nên làm cho hội thạnh vượng vô cùng. Trong năm ngoái là năm 1924, mấy hội Nông-nghiệp tương tế trong Nam-kỳ tổng cộng được số 4 ngàn hội viên và tính số bạc cho hội viên vay tới 4 triệu đồng bạc. Nếu so sánh số dân bên mẫu-quốc với số dân Nam-kỳ thì số bạc cho vay để giúp quảng khai nông nghiệp xứ ta nghĩ chẳng kém gì số bên Đại-Pháp. Trừ ra xứ Algérie mà thôi, còn các thuộc-địa khác của Pháp-quốc chẳng có xứ nào hội viên hội nông-nghiệp tương tế mà được vay bạc nhiều như vậy.

Hội viên nông nghiệp tương tế vay thì chịu tiền lời mỗi năm có 10 %. lại được trả chẹt trong năm năm. Hễ muốn vay thì đem đất thế chưn cho hội. Hội cuộc trong địa bộ ngang chỗ miếng đất mình thế chưn ấy mà thôi. Thuở nay người ta sợ không nhằm lý, hội viên vay bạc của hội, trả không khó gì. Như trong năm 1924 số giấy nợ đúng kỳ trả kể đến gần hai ngàn, mà có 8 người trễ nải nên hội phải kiện, chừng kiện rồi phải thi hành phát mãi đất còn có 2 người mà thôi, còn mấy người kia lật đật đem trả bạc khi hội mới kiện. Xét đó mà coi thì vay bạc của hội nông nghiệp tương tế nào có khó trả hơn là vay của Chà hoặc của khách đâu.

Tuy vậy mà người ta cũng còn than phiền nói rằng điền chủ nhỏ không nhờ hội nông-nghiệp tương-tế được, bởi vì muốn vay phải làm giấy tờ nhiều lắm, nên chậm-trễ, mà lại còn phải gởi đơn lên trên Saigon cho quan trên xét nữa. Quan Thống-đốc Nam-kỳ đã lo chế sửa việc ấy lại rồi và ngài mới định thể-thức mà làm cho những người vay nhỏ được giản tiện lắm. Quan Thống-Đốc Cognacq mới định từ nầy về sau, số bạc vay nhỏ, nghĩa là không quá số một ngàn, thì được vay tới số phân nửa giá đất của người vay đem để cho thế chưn, chớ không phải được vay số một phần ba như thuở nay vậy. Đã vậy mà ngài lại còn xin Đông-Pháp ngân-hàng, năm nay để cho hội nông-nghiệp tương tế ngân-hàng mượn một số bạc 250.000 đồng. Mấy hội tùy theo lớn nhỏ mà chia số bạc ấy cho nhau, đặng để cho điền chủ nhỏ vay. Ấy vậy mấy điền-chủ nhỏ muốn vay thì hội xét đơn rồi cho liền, khỏi gởi giấy tờ lên Saigon nữa. Hễ hội xét đơn chịu cho rồi thì quan Tham-biện ký tên phát cho mình một cái giấy cầm lại Kho-bạc mà lãnh bạc liền. Ấy vậy vay nhỏ nội vài ngày thì xong. Vay nhỏ được phép trả chẹt trong ba năm mà số tiền lời cũng định bằng số tiền lời của người vay nhiều vậy.

Các hội nông-nghiệp tương-tế ngân hàng đã có thế mà làm cho thạnh phát được rồi, vậy hội phải dùng thế ấy mà làm đi. Nên biết rằng cuộc tương-tế ngân-hàng đã giúp cho nhà nông Annam thoát khỏi tay cho vay ăn lời mắc, mà lại còn làm cho số bạc bấy nay người mình trả, tiền lời cho Chà cho Khách còn ở trong xứ mình, họ không đem về xứ họ được nữa. Nội trong năm 1924 số bạc vốn còn ở lại trong xứ Nam-kỳ kể đến một triệu đồng, còn số tiền Annam được lời vì vay rẻ kể đến 60 muôn đồng.

Chúng tôi ước ao điền chủ Annam thấy lời như vậy mà rủ nhau lập hội Nông-nghiệp tương-tế cùng khắp trong xứ, nhứt là trong 9 tỉnh chưa có lập.

Có làm được như vậy thì mới chỉ cho thiên-hạ biết rằng điền chủ Annam cũng biết lo tương tế đặng làm cho cuộc tương tế trong Nam-kỳ thạnh phát.

XIN HỎI ??

Nhơn rồi tôi có xem báo «Trung Lập» thấy mục «Phê-bình Kim-Vân-Kiều nhân vật» của ông Nguyễn-viên-Kiều bút tự Lão-Ngạt tôi lấy làm kính phục ông là một người tinh truyện Kiều, vậy ông đã phê bình nhơn vật đặng thì chắc ông cũng rành rẽ chú thích truyện Kim-Vân-Kiều......

Vậy tôi xin thố thể một đôi lời kính hỏi mong nhờ ngài ra ơn tứ giáo.

Như lúc Túy-Kiều, Túy-Vân và Vương-Quan đi xem lễ Thanh-minh, khi dùng dằng nửa ở nửa về thì thấy ưa chàng Kim cỡi ngựa đến gặp bạn đồng-song là Vương-Quan. Đoạn đó cụ Nguyễn-hầu ngài viết:

Nguyên người quanh quất đâu xa,
Họ Kim tên Trọng vốn nhà trâm anh.
Nền phú hậu, bực tài danh,
Văn chương nết đất thông minh tánh trời.
Phong tư tài mạo tốt vời,
Vào trong phong nhã ra ngoài hào hoa.

Lấy theo ba câu nầy mà suy thì ai ai cũng biết cho chàng Kim là con nhà phiệt diệt trâm anh văn chương lỗi lạc.

Nhưng không hiểu sao — lúc chàng Kim thấy đặng nàng Kiều rồi thì quyết thế thuê nhà ở gần bên nhà nàng — Tác giả ngài lại viết:

Có nhà Ngô Việt thương gia,
Buồng không để đó, người xa chưa về.
Lấy điều du học hỏi thuê,
Túi đàn cặp sách đề huề dọn sang.

Còn lấy theo hai câu nầy thì tôi không hiểu chàng Kim do hỏi ai mà ở đỗ? Chớ chàng là trang học thức lễ nghi có lẽ nào dám làm ngang như thế??

Như lúc cha con Vương viên ngoại bị hàm oan thì tác giả ngài viết:

Hỏi ra sau mới biết rằng:
Phải tên xưng xuất tại thằng bán tơ.

Thằng bán tơ vu họa cho Vương ông. Nhưng không rõ gieo họa gì? Tơ lậu, súng lậu, nhơn mạng và các món gian trá v. v.

Xin hỏi ông Lão-Ngạt chỉ giùm cho biết? Tôi rất cám ơn nhờ ông tứ giáo.

TRẦN-NGỌC-ẢNH.
Thoát mạo.

Khóc trường nông-nghiệp thực hành BẾNCÁT

Namkỳ ta là một xứ nông-tang, cả mấy triệu đồng-bào chuyên ròng về nghề nông. Nghề nông cũng như mấy nghề khác, cũng như nghề làm quan, nghề thương-mãi, phải có học hỏi, chiêm nghiệm, tìm tòi thì mới tinh tế đặng.

Sự tương lai tấn bộ của nước nhà ta sở cậy nơi ba hột gạo, mấy miếng đất của ta.

Ta phải chuyên lo tập rèn nông-nghiệp cho đặng ròng rã, cho đặng tận thiện, tận mĩ.

Kìa kìa mấy mươi ngàn mẫu đất của ta còn đầy những bùn non, cỏ rậm, ta phải lo mà khai sản, thâu lợi cho nhiều, sao cho đặng nước giàu dân mạnh.

Người Tây rằng: nghề nông phải nhờ sức hóa học thì mới thủ lợi cho nhiều đặng (ce n'est qu'avec de l'agriculture scientifique qu'on peut tirer le plus de profit possible).

Trường nông-nghiệp thực hành lập ra thì là đúng theo thời thế của nước nhà ta lắm.

Chẳng dè đồng bào ta mau làm quan, còn nông, cái hi vọng làm quan còn dài, bịnh làm quan còn đương trầm trệ. Học thì học để làm quan, học để làm thầy, chớ chẳng chịu học cày sâu, cuốc bẫm.

Tưởng rằng cấy lúa, trồng cây là một nghề rất dễ, không cần học cũng thông hiểu đặng. Rất lầm thay. Nước Đại-Pháp chẳng phải là một nông quốc mà người ta lập chẳng thiếu chi trường nông học. Tỉnh nầy thì trung đẳng, tỉnh kia thì cao đẳng; học sanh đếm bằng ngàn. Nhờ vậy mà đặng thâu trọn lợi, dân mau giàu nước mau mạnh.

Còn ta thì cũng vì cái tư-tưởng trần hủ, chẳng thèm học hỏi, cho nên biết bao nhiêu điền phì địa ốc kia mà chẳng thâu lợi nhiều đặng.

Trường Bếncát lập ra từ năm 1918 tới nay. Năm đầu học sanh vô học đầy trường, là vì tưởng rằng sau sẽ kiếm đặng một chỗ trong nhà-nước. Chẳng ngờ Chánh-phủ lập ra trường ấy cốt để nung đúc những nông phu thông hiểu đặng lo mà khai sản ruộng đất mình; còn chức thông-ngôn ký lục thì thiếu chi người khác.

Bởi vậy trường một ngày một suy sụp, số học sanh một ngày một ít, thét rồi tới năm nay (1925) xuống lần tới số xã rô (zéro).

Ôi, một nông-quốc cả mấy triệu sanh linh đều lấy nông nghiệp mà làm chước sanh nhai, mà mỗi năm chẳng có đến một vài mươi người chịu vào luyện tập nghề nghiệp mình, một cái trường chuyên môn về nghề nông sống không đặng, có đáng buồn chăng?

Tiểu sanh vì có mang ơn nặng của trường canh nông Bếncát, nhờ đó mà đặng biết những sự hay lạ trong nghề nghiệp, vì nghĩa thầy trò, tiễn sanh thố thẻ một đôi lời gọi rằng để lòng thương tiếc.

NGUYỄN-TRI-KIỆM.
(Rạch-dào).

Công-văn lược lục

Thiên bổ

M. Nguyễn-văn-Bá, Thừa biện hạng tư, mãn hạng nghỉ phép, đắc lịnh đi tùng quyền quan chủ tỉnh Bàrịa thế cho M. Trần chí Lân, được phép đi học tại trường Thú y Hànội.

M. Nguyễn văn Cương, Lương-y hạng tư ở Ômôn (Cầnthơ) đắc lịnh đi giúp việc tại nhà thương Longxuyên thế cho M. Nguyễn Hoài đổi đi chỗ khác.

M. Nguyễn-Hoài, Lương-y hạng năm ở Long-xuyên đắc lịnh đi giúp việc tại nhà thương thí Saigon thế cho M. Trần văn Ngưu đổi đi chỗ khác.

M. Nguyễn-văn-Trân, Lương-y hạng tư ở Triton (Châuđốc) đắc lịnh đi giúp việc tại nhà thương Ômôn (Cầnthơ) thế cho M. Ng. văn Cương đổi đi chỗ khác.

M. Võ xuân Hạnh, Lương-y hạng 5, ở Phụng-Hiệp (Cầnthơ) đắc lịnh đi giúp việc tại nhà thương Hốcmôn (Giađịnh) thế cho M. Trần văn Sang đổi đi chỗ khác.

M. Trần văn Ngưu, Lương-y hạng 5, ở Saigon, đắc lịnh đi giúp việc tại nhà thương Tràôn (Cầnthơ) thế cho M. Lâm chấn Mảnh đổi đi chỗ khác.

M. Trần văn Sang, Lương-y hạng 5, ở Hốc-môn (Giađịnh) đắc lịnh đi giúp việc tại nhà thương Cônnôn thế cho M. Nguyễn tấn Của, đổi đi chỗ khác.

M. Lâm chấn Mảnh, Lương-y hạng 5, ở Tràôn Cầnthơ đắc lịnh đi giúp việc tại nhà Bảo-sảng Cholon thế cho M. Nguyễn hồng Luông đổi đi chỗ khác.

M. Ng. hồng Luông, Lương y hạng 5, ở Cholon, đắc lịnh đi giúp việc tại nhà thương Phụng-hiệp (Cầnthơ) thế cho M. Võ xuân Hạnh đổi đi chỗ khác.

MM. Hà văn Sua, ở Hôn-quản (Thủ-dầu-một) và Ng. văn Của ở Cônnôn nguyên là Lương-y thí sai đắc lịnh đi giúp việc tại nhà thương Chợrẫy thế cho MM. Trần văn Lễ và Lê văn Huê đổi đi chỗ khác.

M. Ng văn Huê, Lương-y thí sai giúp việc tại nhà thương Chợ rẫy đắc lịnh đi giúp việc tại nhà thương Tritôn Châuđốc thế cho M. Ng. văn Trân đổi đi chỗ khác.

M. Trần văn Lễ, Lương-y thí sai, giúp

Do anh Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74)

Các vị hảo tâm

giúp dân tỉnh Biênhòa bị lụt

SỞ THIẾT LỘ

Nguyễn-văn-Huê	1$00
Trương-văn-Ninh	1.00
Trương-hữu-Đức	1.00
Nguyễn-văn-Biên	1.00
Nguyễn-văn-Lời	1.00
Huỳnh-văn-Phải	1.00
Hoàng-Mai	1.00
Phan văn-Quế	1.00
Phan văn-Mùi	1.00
Nguyễn tấn-Bộ	1.00
Lê văn-Hồ	1.00
Nguyễn văn Gất	1.00
Hồ văn-Sửu	0.50
Trần văn-Phùng	0.50
M. Quan	0.50
Cao quynh-Huê	0.50
Đặng văn Minh	0.50
Cao quynh-Cư	1.00
Đinh-Tược	1.00
Guichard	1.00
Trương văn-Tràng	1.00
Nguyễn văn-Muồn	1.00
Nguyễn văn Túc	1.00
Nguyễn văn Học	1.00
Nguyễn văn Tửu	1.00
Nguyễn văn Đô	1.00
Huỳnh công Đáng	1.00
Nguyễn văn Kiên	1.00
Cao văn Giáo	1.00
Nguyễn văn Tới	1.00
Trần quang Xuân	0.50
Phan văn Dột	0.50
Nguyễn văn Văn	0.56
Nguyễn ngọc Hội	0.50
Nguyễn văn Muồn	0.50
Lê văn Nhung	0.50
Mademoiselle B.	1.00
M.M. Khanh	0.50
Phuông	0.50
Vui,	0,50
Trí,	0.50
Chọn	0.50
Lộc	0.50
Trí	0.50
Đức	0.50
Ngô	0.50
Thông	0.50
Huỳnh văn Vàng	0.50
Tám	0.50
Trần Giang	0.50
Marie Nguyệt Traction	0.50
M. Nguyễn văn Phuông, Hội-đồng địa hạt ở Bảo-chánh	20.00

Rọi hình cho trẻ nhỏ xem

Tại Guignol, ở góc đường Blancsubé và Marc-Pourpe

CHƯƠNG TRÌNH

Ngày 18 và 22 Octobre 1925

1. Eclair Journal n. 9 (1925).
2. Les ours
3. Le spéculateur en grains (2è p.)
4. Annales de la guerre n 22
5. Sports nouveaux.
6. Un fameux jockey.

Hỉ tín

Ngày 11 Octobre 1925 nhằm ngày 24 tháng 8 Annam vừa rồi, M. Quách-ngọc-Đồng cựu Hương-chủ và M. Quách-ngọc-Bửu Xã trưởng làng Vĩnh-trạch (Bạcliêu) có định chử vu-qui cho lịnh muội là cô Quách-thị-Mỹ, sánh duyên cùng M. Đặng-ngọc-Điệp, Agent technique aux Travaux Publics de Kompong Cham.

Tôi vì có tình bậu bạn với M. Quách-ngọc-Bửu, nên có mấy lời trân trọng kính chúc cho tân lang và tân giai nhơn tơ tóc bền giai bách niên túc-ước.

TRƯƠNG-VĨNH-THUẬN.
Vĩnh-trạch
(Bạcliêu).

việc tại nhà thương Chợrẫy đặc lịnh đi giúp việc tại nhà thương Hónquản Thủdầumột thế cho M. Hà văn Sua đổi đi chỗ khác.

Cấp bằng và thiên bổ

MM. Phạm văn Biên và Trương văn Khanh có bằng sơ học Pháp Việt được cấp bằng chức Giáo-tập hậu bổ và giao tùng quyền quan chủ tỉnh Cholon.

Quí cô: Hồ thị Khoẻ và Ng. thị Oanh, có bằng sơ học Pháp-Việt được cấp bằng chức nữ Giáo viên hậu bổ, và cô Hồ thị Khoẻ thì dạy tại trường sơ học Saigon còn cô Ng. thị Oanh thì dạy tại trường nữ học Biênhòa.

Từ chức

MM. Dư văn Chơn, Giáo tập hậu bổ và Phan văn Phú, Giáo tập hạng 8, dạy tại tỉnh Cholon, vì có đơn xin nên đã được từ chức.

Vĩnh thăng

Cô Ng. thị Bính, Nữ giáo viên hậu bổ, dạy tại tỉnh Cầnthơ, được thăng chức nữ Giáo viên hạng 8.

M. Ng. văn Tung, Giáo tập thí sai dạy tại tỉnh Cholon, được thăng chức Giáo tập hạng 8.

Nghỉ phép

M. Ng. văn Xuân, Thơ ký hạng sáu, được phép nghỉ thêm hai tháng nửa để dưỡng bịnh kể từ ngày 12 Octobre 1925.

Thiên bổ

M. Phạm văn Thay, Giáo tập hạng 5, dạy tại trường sơ học Sadec, đã lịnh đổi đi dạy tại tỉnh Thủdầumột.

ĐôngPháp Thời-sự

SAIGON

GIÁ BẠC

Kho nhà nước	12f. 85
Đông-pháp Ngân-hàng (Banque de l'Indochine)	12 85
Trung-hoa Công-nghệ Ngân-hàng Banque Industrielle de chine)	12 85
Hongkong et Shanghai	12 90
Chartered Bank	12 85

GIÁ LÚA GẠO.

Mỗi bao một trăm kilos chở đến tỉnh luôn và cái bao nữa:

Lúa Vĩnh-long	6$05 tới 6 $ 15	
Lúa Gò-công	6 30 — 6	40
Lúa Bãi-xàu	6 25 — 6	35
Lúa Bạc-liêu	6 40 — 6	50
Lúa Cao-man (trắng)	5 70 — 5	80
Lúa Cao-man (đỏ)	5 35 — 5	45
Giá thường tà	6 25 — 6	35

Giá giấy Quốc trái Đông-Pháp: 108$50

TÀU ĐI CÁC NƯỚC

TÀU TỚI

Chiếc ANGERS ở Marseille bữa 21 Octobre qua tới.

Chiếc G. G. ROUME ở Singapore bữa 21 Octobre qua tới.

Chiếc CEYLAN ở Sanghai bữa 22 Octobre qua tới.

Chiếc AMIRAL PONTY ở Marseille đã chạy qua Đông-Pháp hôm 1er Octobre.

TÀU CHẠY ĐI

Chiếc PORTHOS bữa 19 Octobre chạy qua Marseille.

Chiếc ANGERS bữa 23 Octobre chạy qua Trung-Huê và Nhựt bổn.

Salgon

Tin mới

Kính cho quí cô, quí bà đặng hay, chiếc tàu Porthos bên tây mới qua, M. François Sự ở Chợ-cũ Saigon, 76, rue Vannier, có đặng ít gói hột xoàn thiệt là rất cật kỳ tốt! Xin quí bà, quí cô mau chơn đến mua giúp người Annam.

Vã lại M. François Sự đáng tin cậy, và chiều hiền đãi sĩ bật-thiệp, chẳng phải như bọn da đen xảo quyệt gạt gẫm và nhục mạ các cô vậy.

Mối hại không vừa!

Bổn-báo mới tiếp đặng bài của M. Hòa gởi tới xin ấn hành, vậy cứ y nguyên văn đăng lên báo, nếu sự quả thật như lời thì tưởng sở vệ-sanh cũng nên chú ý tầm trừ giùm mối tệ cho người Annam.

Đời càng văn-minh bề làm ăn một ngày một khó, bởi vậy nên con người hay bày mưu thần lập kế quỉ, dầu cho việc ấy là việc ích kỷ tổn nhơn cũng trối thây, miễng túi tham mình đựng cho đầy thì thôi.

Như ở Chợ-đũi lối đường Lagrandière có một người kia có tánh lanh lợi gian xảo, dòm thấy nghề làm thầy chữa bịnh con mắt ở đời nầy là phát tài mau hơn hết nên chạy đi học lóm mỗi chỗ một môn, rồi mua các thứ thuốc Tây thuốc Tàu chế sẵn để trị các thứ bịnh con mắt đem về dùng lòa con mắt thân chủ mà dối rằng thuốc mình bào chế.

Rồi liền trương danh thượng-bản, dối thế gạt người hại lắm kẻ lầm tưởng là thầy hay nên dầu đau con mắt nặng nhẹ thế nào cũng đến cầu thầy cho thuốc. Anh t' ấy bá vơ nầy dốt hết chỗ nói, chỉ biết mặt thuốc chớ không biết kêu tên thuốc, thế mà cũng dám cả gan bắt chước các quan thầy Langsa cắt mây mổ mắt, nghĩ có hết hồn cho không?

Vã lại thuốc nhỏ con mắt thì của người Tây người Tàu chế ra, anh ta không biết á giáp gì, mà lại dám mua đem về trị bịnh cho mình thì có phải anh ta thị cặp con mắt của mình rẻ hơn hai đồng su lổ chăng?

Tôi vì thấy kẻ tiểu-nhơn, tham đồ tư kỷ, trục lợi những dầu, gieo họa cho đồng bào chẳng ít, nên mới thổ lộ mấy lời, ấy là quyết sát nhứt miêu để cứu vạn thử đó.

Anh em ơi! Trong ngũ-quang có cặp con mắt là quí trọng nhứt của con người nếu rủi mình có mắc bịnh thì cũng nên tìm thầy chạy thuốc hẳn hòi, song cũng khá coi chừng mấy tay bợm-bãi gạt gẫm, nhứt là anh thầy bá vơ nói trên đây, báo hại tiền mất tật mang, trọn một đời luống chịu nước non mù mịt. Đáng cẩn thận thay!

LÊ-VĂN-HÒA.

Mytho

Chết vì phận sự

Hôm thứ bảy 17 Octobre rồi đây lối 6 giờ chiều hương quản làng An-đức đi với một tên dân canh xuống xét bài chỉ dưới ghe thương hồ, chẳng rõ bọn chèo ghe muốn việc gì mà lại lấy chèo đập chết hai thầy trò hương quản rồi ném tuốt xuống sông! Đến khi vớt được hai người ấy lên thì cái hồn sanh vẫn lọt vào tay bà Thủy hồi nào.

Hung phạm đã bị bắt tống giam vào ngục, còn quan Biện-lý đã mở đường tra xét rồi.

Taynlnh

Ai khai gian thì có tội

Tên lính Nguyễn-văn-Châu viết một cái đơn dài xọc đi thưa Thị-Xiêm về tội ăn cắp của anh ta hết 80 đồng và các món đồ nữ trang giá chưa nhứt định!

Bữa 12 tây Thị Xiêm bị bắt tra hỏi thì chị ta khai rằng chị ta bỏ nhà mà đi là tại chú lính Nguyễn văn Châu ăn ở với chị ta có lắm chỗ chẳng vừa lòng mà lại còn có khi bỉ bạc chị ta là khác.

Giận chồng vô doan đi hoang cho rảnh nợ, chớ có ăn cắp ăn kiểu gì, nay nó khai gian cho tôi, vậy tôi cũng nguyện có bà Đen chứng giùm lòng dạ của đôi đứa.

Phuoc-long

Đau đớn thay!

Bổn-báo tiếp đặng bài sau nầy gởi tới xin đăng báo, không biết thiệt-hư thế nào, nếu quả có thể thiệt, thì cái câu « nhiễu điều phủ lấy giá gương » của người mình thường nói chỉ là câu dùng ngoài đầu lưỡi, còn cái câu « nồi da xáo thịt » mới là câu thiệt hành, chẳng cũng đau đớn lắm ru!

Tại Phước-Long ngày 15 octobre 1925 chừng 10 giờ trưa có xảy ra một vụ Tây ở dưới tàu đánh một đứa con nít Annam như vầy:

Nguyên chiếc tàu hiệu *Pluvier* chạy tranh với tàu Annam hiệu Vĩnh-Bảo chạy đường Camau Mytho.

Không biết vì cớ nào khi tàu *Pluvier* chạy tới Phước-Long cặp cầu phía bên làng Vĩnh phú, có tên cò-tàu Annam tên Tây là André dit Út, biểu mạch-lô dưới tàu, lên bờ rược bắt một thằng con nít đem xuống tàu cho một người Tây đánh thằng con nít Annam ấy, đánh đã thèm rồi, thả lên bờ, khi thả thằng nhỏ rồi, thì tên cò-tàu Út nói: chết cha mầy chưa...... Mầy còn kêu người Annam đi tàu Vĩnh-Bảo của Annam nữa không?

Tôi là người vô-can gặp chuyện bất bình, thấy người không biết thương nòi-giống động lòng nên phải thổ thẻ một đôi lời cho đồng bang ta biết, có hạng người như thế.

Nguơn-Phục

Rachgla

Cuộc hát nghĩa quyên

Vì có lời xin của quan lớn Đốc phủ sứ Lê đại nhơn, Hội trưởng khuyến học hội Rạchgiá, nên đêm 7 Octobre 1925 rồi, bạn hát Cải lương Tân Thinh của M. Trương văn Thông hát thứ tuồng Mộc quế Anh dưng cây đầu Tống góp tiền đặng giúp cho những người bị thủy tai Biênhòa.

Trước nhờ cô quan lớn Lê đại nhơn hết lòng sốt sắng và mấy ông mấy thầy các ty cùng các sở cùng nhơn dân trong thành phố tận tâm kể của người công, cho nên đêm đó số tiền

góp cửa bán giấy được	349 $ 20
Tiền xin thêm (quête)	51 $ 75
cọng	400. 95
Trừ tiền mướn bạn hát 100 $ 00 và sở phí 24 $ 20	124. 20
Còn lại	276 $ 65

Quan lớn Lê đại nhơn mua mandat gởi thẳng cho quan chủ tỉnh Biênhòa ngỏ hầu phân phát cho những kẻ bị tai nạn.

Từ ngày quan lớn Lê quang-Liêm đáo nhậm tỉnh Rạchgiá đến giờ thì ngài hằng làm nhiều điều đại nghĩa hễ việc chi có ích chung cho chúng tôi thì ngài vui lòng thi thố chẳng nài khó nhọc, vậy ước ao cho ngài đặng ở Rạchgiá lâu dài thì rất may cho dân trong bổn tỉnh.

HỒNG-VÕ

Soctrang

Xe hơi đụng

Hôm trước tôi có nói hai cái xe hơi số C. 1324 và xe số C. 2576 đụng tại khá 1378 đường Calquanh (Soctrang-Banglong) tên contrôleur Nguyễn văn Kế đi xe số C. 1324 bị té xuống xe rồi xe càng rất trượng bịnh còn nằm tại nhà thương Soctrang. Nay nghe rằng: Nguyễn văn Kế, hồn đã về chầu diêm chúa rồi.

Ông từ Hên quở

Hồi 4 giờ chiều ngày 17 Octobre 1925, có một cái xe kiến chạy từ nhà chủ cai Yên, đến trước chùa ông Y, bỗng thình lình con ngựa chứng, nhảy xuống mương kế lộ, mà may trong xe không có bộ hành, tên đánh xe xuống mở dây cương đặc ngựa lên, và mượn 2, 3 người quen, khiêng giùm xe lên thì không có hư hại chi chết, vì có một cái bánh xe trước xuống dưới mương mà thôi.

Bởi ông từ Hên ở tại chùa ấy chết đã lâu, đói khát, vì không có con cháu cúng quảy, thấy xe kiến ấy thường ngày qua lại ngang chùa, nên phá đặng kiếm ăn.

Thôi từ rày sắp tới có ít nhiều gì đem cúng đi, vì đường ấy mình thường cho xe chạy qua lại, nếu không cũng để ông từ Hên xiên, quở lần thứ nhì nữa, chắc là thiệt hại to da!

Ức lòng phải thề

Hồi 12 giờ trưa ngày 18 Octobre 1925 chẳng rõ hai chú thợ ở tiệm có thông L. giận hờn với nhau làm sao hay là ức lòng việc chi, nên dắc nhau vô chùa ông Bổn mà thề, rủi thề vừa xong rồi, thì có thầy đội tuần thành, đến rầy ông Từ ở trong chùa rằng: Sao dám cho người ta dắc nhau vô chùa thề như vầy, rủi có chết rồi làm sao, việc thề có một mình quan Tòa cho phép thế, ông Từ sợ nói rằng. mới lờ lần thứ nhứt, nên tuầy đội đuổi bọn ấy về hết.

Lễ dân quốc kỷ-niệm

Ngày 10 Octobre 1925 các tiệm buôn bán của khách-trú đều đóng cửa hết, mỗi tiệm đều có treo cờ ngũ hành, tam tài, và các học sanh khách Phước-kiến, Quảng-đông, Triều-châu, đi cùng trong châu-thành, nào là đánh trống thổi kèn, nào là hát ca rất nên đông đảo, đến tối trong châu-thành có thắp 2 dây đèn điển tại đường Đại-ngãi là đường chánh lại có một gánh Triều-châu hát tại chợ và có cất một cái rạp gần công sở Triều-châu, ra thai chữ Tàu, cho dân khách đối mà thưởng đồ, tối đêm ấy các học sanh khách dưng cộ đèn đi cùng trong châu-thành, đánh trống thổi kèn, có nhạc ngũ âm Cao-mên, có bảo cấu Quảng và Triều châu, cũng đánh đi theo bọn học sanh dưng cộ đèn, còn mỗi tiệm của khách, đều có đốt đèn điển rất sáng và có đốt pháo điển rất nhiều, chẳng kể tốn hao, thiệt khách trú mỗi việc đều có lòng chung vui chung khổ với nhau, ngó lại đồng bào ta mỗi việc chi thì lơ-lãng hết, rất buồn hổ với ngoại-bang lắm.

Đến tối 11 tây cũng còn bày cuộc chơi, hát hai đêm tại chợ, rồi dời qua hát tại trước nhà ông Bang Triều-châu cũng riêng 2 đêm cũng gần một bên chợ, tới ngày 14 tây thì dời qua hát tại chợ nơi chỗ cũ hai đêm nữa, vì là chánh ngày vía của Đức Khổng-Tử, trong châu-thành cũng có thắp hai dây đèn điển, và đồ thai, trong ngày và đêm 14 Octobre, các học sanh khách cũng đánh trống thổi kèn đi cùng trong châu-thành, đến tối thì dưng cộ đèn có đánh bảo cấu Quảng và Triều-châu. Còn thiên hạ đến coi rất đông đảo, chen chơn nhau mà đi. thiệt là dập-dìu tài-tử giai-nhơn... Tuy thường năm đều có lễ, mà năm nay, chơi nhiều cách vui hơn.

Chánh bợm ngồi nóc nhà ngói

Nguyên tên Lê-văn-Thơ, trước ở đâu không biết, đã chuyên nghề đạo tặc, có tiền án rồi, mấy năm sau đây, nó kết nghĩa với mợ của thầy đội Trọng, là police và đi kín nữa, nó về ở tại xóm lò heo Soctrang, nó làm ăn lớn, ấy là tiếng nói của bọn gian nói với nhau, vì nó cứ theo làm ăn với các phố ngói ở trong châu-thành, năm trước nó đi ăn trộm tại dãy phố lầu, chỗ M. J. Davant chụp hình ở, bị tổ trát chủ nhà hay la lên, nó ở lầu bị rượt riết nó nhảy xuống tay cầm dao bén, mình trần truồng, nhờ M. Davant cầm súng lục liên hâm bắn mới bắt được, ở tù, nay mãn ra, tưởng nhờ thầy đội tuần thành khuyên dạy bỏ nghề gian, chẳng dè nó cũng cứ chuyên nghề cũ.

Nên đêm 13 Octobre, tối trời, lại có hát chơi lễ, nhà nhà đều vui chơi, nó thừa dịp đi làm ăn theo các phố, nó mới xuống tới nhà sau của Cô ba Ghét đờn bà góa, giàu có ở gần poste và nhà việc, chợ, đặng rình vô nhà, lúc ấy lối 2 giờ sáng, chắc nó tưởng sẽ được tồ dài, no đủ, chẳng dè bị các Bà của nhà ấy thờ, không ưa tồ ăn trộm, kêu cô ba Kiếm cũng đờn bà góa giàu có, thức giấc ra sau tiểu, gặp cậu ta, thì cô ba Kiếm muốn la, nó hăm giết, cô sợ và la, và rung nó thích cô một dao trúng tay rất nặng, và bóp họng cô ba Kiếm tưởng giết được thì êm, chẳng dè thị Giết hay trì hô lên, lối xóm đều hay. nó giận nên thoi vô ngực và lưng thị Kiếm ấy bị bịnh nặng, rồi nó leo lên nóc nhà mà chuyền qua nhà thầy thông Cang. tưởng vườn rộng dễ bề ẩn núp, vì cây cối sum sê và dễ chạy ra, chẳng dè các cửa rào khóa chặt, nó mới nằm ẩn tại mé nhà bếp của thầy, trên có tàng cây khá che phủ. nhờ thầy thông tận lực, làm đầu cho người ở với thầy leo kiếm. chớ ai cũng tưởng nó chạy mất rồi, tầm một hồi lâu mới gặp, bắt nó được, thì nó cũng ở trần-truồng, quần buộc ngang lưng, ấy là kế của kẻ gian, ở trần-truồng cho đờn bà con gái sợ, và lúc chạy khó nắm bắt, chừng bắt được xong rồi, mới có lính police đến hỏi nó khai rằng: thấy vắng đi kiếm cơm ăn.

Nay một vụ đã nạp vào Tòa, chờ ngày phát phần thưởng lần thứ ba cho nó.

Đó, xin chư tôn cùng khán quan nghĩ coi, lâu nay có nghe cậu lính nào bắt được tên bợm nào chăng, cứ lo phạt đường mương đèn tắt, kiếm áp phe khác mà lập công, còn trộm cắp trong châu-thành chẳng hề bắt hay là lo ngăn ngừa, mỗi đêm đều có, đến đỗi mỗi buổi nhóm chợ đông, bọn tiểu quỉ theo ăn cắp tiền bạc và đồ ăn luôn luôn mà có ai hay biết, có lính gát chợ, mà như không.

Lại tên bợm nầy bà con với thầy đội tuần thành làm sao không dám kiếm ăn theo phố chợ.

Xin quan trên ghé mắt cho dân trong châu thành nhờ.

Chánh-Tâm

Đời văn-minh, tự-do mà!

Đời càng văn-minh ký giả càng thấy gái nhà Nam ta (con nhà thất giáo) thường dùng 2 chữ Tự-Do rất sai lầm, nào là kết hôn Tự Do, ăn mặc Tự Do, nói chuyện Tự-Do, bất cứ việc gì cũng Tự-Do, mà không rõ hai chữ Tự Do là nghĩa lý gì cả.

Như mới đây tại quận Phú lộc Soctrang sản xuất ra một hạng người rất nên thô bỉ, đã là thân nghèo khổ cơm chẳng no lòng, mà không chịu lo buôn bán làm ăn, để ở không trau dồi nhan sắc, cạo gọt mặt mày, lại còn thêm bắt chước người ăn mặc một thứ áo kiểu mode lạ hơn hết trong quận, là mặc một cái áo xơ mi chemise không tay, cổ khoét dài xuống tới ngực bằng vải batiste màu bông bưởng, ngoài mặc một cái áo bà ba vải batiste trắng mỏng, thả đi dầu dàng cuối chợ, chớ không lo công ăn việc làm chi tất cả, có ý khoe cái áo chemise màu bông bưởng ở trong đa.

Chúng nó lại còn làm một điều rất khả ố nữa là đi lại bến xe hơi trửng giỡn và nói nhiều lời tục tiểu với mấy chú Chauffeur và contrôleur. Ôi! Nhục nhã lắm thay! Như có anh chị của chúng nó rầy la khuyên giải thì chúng nó trả lời rằng: « Đời văn minh Tự Do mà ».

Ký giả nghe chúng nó dùng tiếng Tự Do sai lầm, nên có ít lời xin ông Chủ bút làm ơn các nghĩa 2 chữ Tự Do dạy cho chúng nó rõ, chớ để chúng nó dùng càng tiếng Tự Do như vậy, ngày sau hư cả danh giá của chúng nó, thì chả thiệt thòi cho thân phận gái lắm ru!

Bacllêu

Hai con sâu rọm vàng

Trời đã sanh ra sâu bọ phá tàng lúa thóc cây cối, mà nay lại sanh ra chi những giống độc ác nầy nửa làm cho dân tình rên xiết lắm nỗi than-van, dã đến nhiều ông thầy to mà cầu cứu song mấy ông cũng vô phang điều trị (bị ngậm........) Để cho hai con sâu lông vàng nầy bò cùng làng xóm bắn những lông độc-khí.

Những kẻ nào vô phước mà bị nó chạm nhằm chẳng kịp thời chẩy nổi lên những mục tròn-tròn nho-nhỏ, lâu lại tẩy quầy ra lớn ước sức bằng dít khu tô vậy lận.

Nay hai con sâu ấy tung-hoành chẳng kể gì thầy thuốc, mỗi buổi sớm mai hai con sâu ác-độc ấy bò đầu nầy, đến cuối kia mà nhứt là mấy cái đường mương mà hưởng hơi thanh-khí. Ấy là những đồ vật thực của chúng nó dùng thường ngày.

Vậy tôi xin kể cái hình trạng của giống độc nầy hầu các ngài có phương thuốc chi hay chỉ giùm đặng trừ cho tuyệt những sâu ăn hại. Cặp sâu nầy lông vàng hực, cái đầu trắng toát nơi khúc giữa vằng vện sắc trắng và vàng lợt. Mà cả hai đều có râu. Ấy là hai con sâu ăn hại. ai gặp nó cũng nên tránh hoặc đập nó cho chết mà trừ giùm cho chúng dân nghèo khổ.

VÕ-ANH-ĐIỀU

Balxàu

Thiên bất dung gian

Nguyên ngày 7 Octobre rạng mặt 8 Octobre nhà thầy Hương-sư Phạm-quang-Huy có bà con và thân bằng cố hữu tựu lại nhà rất đông vì ngày ấy thầy định đi cưới vợ cho con thầy là thầy *Phạm-văn-Đô* làm Thông-ngôn sở Niết ty Saigon. Lúc uống rượu khai vị vừa rồi thì mọi người đều ra ngoài sân hóng mát. Thình lình thầy đội Tài đi tiểu thì thấy lại bắt được tên *Phạm-văn-Tề* cựu bếp lính tập là tù vượt ngục đã dôi ba lần mà có hơn bốn năm nằm nay mà chưa bắt được. Vậy cũng may cho thầy Hương-sư vì ngày ấy tên Tề thừa diệp đông người lại đùm hành đặng ăn trộm đồ cũng là thừa lúc chộn-rộn cưới hỏi đặng giựt vòng vàng của đàn bà đi họ.

Khá khen thầy đội Tài vì có lòng chăm nom kẻ gian nên bất luận là chỗ nào thầy cũng có lòng sốt sắn, nên nay khiến cho đứa gian đem mình lại nạp cho thầy nơi đám đông.

Giang-đông-Đô

Muốn mua hàng hóa cho rẻ hãy tìm đến chỗ gốc

Kính trình quí vị Lục-châu: Ngôi hàng chúng tôi mở ra được một năm nay chuyên ròng nghề mua hàng hóa bên Pháp quốc về bán sĩ lại cho các tiệm buôn. Chúng tôi làm Đại lý hãng Lafayette và nhiều hãng khác bên Pháp quốc. Những hàng hóa của chúng tôi sĩ đây toàn là nơi các lò xưởng bên nước Pháp chở chẳng phải mua của mấy tiệm nhỏ, vậy nên tự nhiên giá phải rẻ hơn các nơi.

Chúng tôi lại đứng-trung ương người mua và người bán, món nào nơi đây không có thì chúng tôi mua giùm giá cũng nhẹ lại tính chút ít huê hồng mà thôi.

Vậy quí vị muốn sĩ món chi về bán lại xin đến chúng tôi, hoặc viết thơ hỏi giá cả hay là gởi kiểu hàng đến thì chúng tôi sẵn lòng hồi đáp.

Nay kính
AU REVEIL
281 Rue des Marins Cholon

Quảng cáo đồng bang

Kính cáo cùng đồng bang đặng rõ: Nhơn vì ông Trần-quang Nghiêm mắc bận nhiều công việc nên đã sang *Lục tỉnh Khách-lầu* lại cho tôi là *Nguyễn-văn-Ngọc* dit *Chín-Tửng* kể từ ngày 1er Aout 1925. Chúng tôi đã sửa san phòng vì lại sạch sẽ tinh khiết sáng láng và mát mẻ lắm. Những bồi đồn dễ sai khiến, quí khách sẽ được vui lòng chẳng sai.

Vậy xin kính mời lục-châu quân-tử khi có dịp đến Saigon ghé lại *Lục Tỉnh khách lầu* tạm nghỉ, chúng tôi rất đ ơn vô cùng.

chủ nhơn
LỤC-TỈNH KHÁCH-LẦU
202 d'Espagne Saigon
kính thỉnh

Muốn bán

Một cái xe *Limousine* hiệu *De Dion Bouton*, 10 mã lực còn tinh hảo, đẹp đẽ lắm.

Ai muốn mua xin gởi thơ hay là lại nhà hỏi ông *Nguyễn-thanh-Liêm*, chủ nhà máy Bureau 52, rue Pellerin Saigon.

Một cái xe hơi hiệu *Delahaye* 10 ngựa kiểu xe kiến (Limousine) số xe gần tới số 4 ngàn, có đồ phụ tùng đủ, áo nệm mới tinh hảo, chạy 100 ki-lô một bao 12 litres săn.

Xe còn mới mà chủ bán cho trả chiếc hoặc ai có xe hơi nhỏ muốn đổi cũng đặng — Xin do nơi Bổn-quán.

H. DELPEYRAT

Khi trước là Hãng E. POURTOU
Số nhà 33 bis, 35, 37, 39
đường Amiral Dupré Saigon
RƯỢU CHÁC, RƯỢU MẠNH
RƯỢU KHAI VỊ, RƯỢU TIÊU-BO

Phạm-quang-Nghiêm

Commerçant Ômôn

Buôn bán hơn 10 năm rồi thật thà và rẻ hơn các nơi.

Làm Đại-lý hãng dầu lửa Asiatic.
» Đại-lý hãng rượu Bình-tây.
» Đại-lý nhà thuốc tây Pharmacie Centrale.
« Đại-lý nhà bán hột xoàn J. Giuntoli.

Có trữ dầu săng *Shell*, dầu lửa hiệu *con sò*, dầu nhớt hiệu M. C. C. đèn *TITO LANDI*; đèn thắp dầu săng có chạy dây như đèn điển; hàng *Tàu*, hàng *Bắc* các thứ rượu Tây và đồ nữ trang đủ kiểu theo kiểm thời.

NAY KÍNH

HÔTEL D' ANNAM

Nam-Việt Khách-Lầu

N. 72 à 80 Boulevard Charner et Annexe N. 9 à 15 Rue Carabelli
Saigon

Phòng ngủ ở dưới đất cùng trên lầu, rộng mát, sạch sẽ lắm rất cận tiện cho Quí Khách có việc đi Saigon cũng đi chơi.

HUỲNH-HUỆ-KÝ,
chủ nhơn

Đã mau mà lại khéo

Kính cùng quí thầy quí cô đặng rõ: Tại tiệm tôi có may y phục Annam và Langsa đủ kiểu đã mau mà lại khéo. Giá tiền lại tính rẻ hơn các chỗ khác. Kính mời quí thầy quí cô đến giúp giùm cho Annam mình mau tấn phát.

Nay kính,
Chủ nhơn,
ĐOÀN-THÀNH-TẠO.
43, đường Amiral Courbet, 43
SAIGON.

Bánh Quốc-nữ

Bánh Quốc-Nữ là bánh của gái nhà Nam làm, rất ngon và thơm, dùng không phá bụng, có vô hộp tử tế theo cách Âu-Mỹ.

Có trữ bán tại:

Béntre: tiệm M. Lâm-v-Tư, đường Interprète

Bạcliêu: nhà hàng Tất-Xương của M. Trần-q-Thế

Sóctrăng: tiệm M. Hồ-ngọc-Quí

Sadéc: tiệm Tân-Phong Quai Tân-phú-Đông

Longxuyên: tiệm Tân-Hiệp phố của M. Ngô-văn Dự

Tràvinh: tiệm épicerie Hồng-Tú

Longmỹ: tiệm M. Nguyễn văn Ngôi

Bãixàu: tiệm épicerie Thái v Xuân

Cầnthơ: tại Trung Chân Lữ Quán và tại tiệm ông Võ-hiếu-Đễ.

Chợlớn: tiệm M. Lê-v-Ngữ 310 rue des Marins và tiệm Minh phát Thành rue Tổng đốc Phương.

Saigon: tại Au Tissour 82 Boulevard Bonnard, và mấy nhà ngũ lớn.

Kính xin quí ông quí bà mua về dùng thử, giúp giùm công nghệ gái nhà Nam được mau thạnh phát.

Mlle NGUYỄN-THỊ-THÂN
13 Rue Larclauze. — SAIGON

Tôi mới dựng nên một nhà ngủ rất phải cách vì là trước khi cất nhà đã có vẽ họa đồ đặng làm phòng ngủ, nên phòng vì mỗi căng mỗi phòng rộng lớn tinh khiết theo cách vệ sanh: giường mùng, ra, nệm, gối, bàn ghế mới tinh hảo, chỗ rửa mặt, phòng tắm, phòng tiêu đều có máy nước chạy.

Kính mời quí ông quí bà có dịp đến Saigon xin ghé lại TÂN-HÒA-KHÁCH-LẦU tại đường Boulevard Bonnard số 88-90 ngang gare xe điển khi chợ mới Saigon mà nghỉ thử một lần thì rõ lời tôi bố cáo đây chẳng sai.

Chủ Tân-hoà kính thỉnh LÊ-VĂN-LỘC

Công-ti Quản-hạt đại thương

Công-ti nặc-danh vốn 30.000.000 quan

Grands Magasins Charner

SAIGON

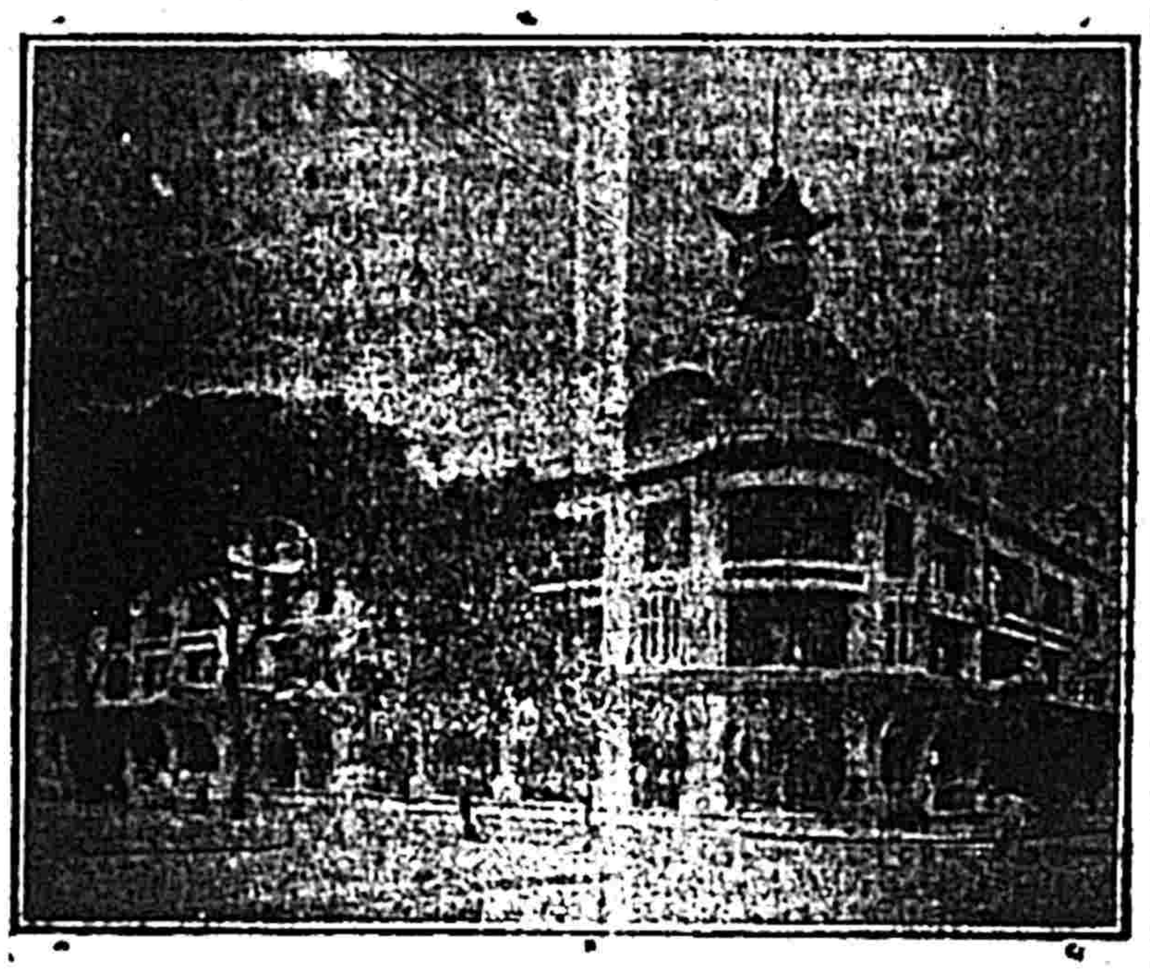

Súng ống và thuốc đạn

đủ đồ phụ tùng sẵn bán

Bao súng, da vàng tốt nhứt hạng, quai xách da láng, có khoen ống khóa, dây đai bằng da mềm 85 quan.

Đẫy đựng chim, bằng bố giền da, có túi trong, và 10 lỗ nhét bi, 1 cái túi bố 2 túi lưới, dây mang bằng da mềm 45 quan.

Dây nịch đựng bi súng, da vàng có giền, có 20 lỗ đựng bi, chỗ gày mạ xi-kền 18 quan.

Súng *Hammerless*, lòng kềm có hai chốt gày, có giấy chứng thiệt tốt, calibre 12 và 16 650 quan

Hãy xem cuốn mục-lục riêng về súng ống thuốc đạn

Phòng gọt móng tay.— Phòng trà.— Quán rượu điệu Huê-kỳ

Có nhạc: (*Thứ năm từ 16 h. 45 tới 18 h. 45.*
(*Chúa nhựt từ 9h. tới 11 h.*

NÊN THỪA DỊP BẠC LÊN CAO

Sự chắc thật làm nên sức mạnh của bổn hiệu

Điện-tín: MAGCHARNER — Dây thép nói { Nói lại sở quản-lý số 143 / Nói lại sở buôn-bán số 604

Thùng thơ số 528

WASSIAMULL

Tiệm Bombay môn bài số 34-36 đường Catinat

Gần nhà bán thịt Guyonnet phía tay mặt

Có bán đủ các thứ hàng như là: dù, khăn, đủ màu đủ kiểu, sô, tố, gấm vóc, lụa, cẩm-nhung, sa-tanh, nhung, tỉ, lục-soạn, hàng tây, cẩm châu, lục soạn bắc thảo, cẩm cuốn hay là lục soạn diễn-khí.

Mua bán thật thà không thách cao thấp, bổn hiệu dám chắc nếu quí khách mua đồ của bổn hiệu thì khỏi sợ lầm, tốt xấu bán theo giá, và hàng mỗi kỳ tàu đều có đồ mới chở lại luôn luôn.

Kính mời quí cô quí bà có dịp đi đường Catinat ghé lại tiệm tôi coi hàng chơi, dầu mua hay không chúng tôi cũng vui lòng tiếp rước.

ANCIENNE MAISON PHÚ-TOÀN

ĐÓNG GIÀY TÂY VÀ ANNAM

LE-VAN-BEN

CHỤP HÌNH VÀ RỌI HÌNH RA LỚN

— SAIGON —

17-19 Rue Amiral Courbet (Halles Centrales)

Trần-quang-Xuân

158, rue d'Espagne Tại chợ mới Saigon

BÁN SỈ VÀ BÁN LẺ:

Giày dép Bắc kỳ

Đèn điển bỏ túi, và xách đi rọi.

Plies tại lò bên Tây mới gởi qua thật tốt.

Mền nỉ trắng và đỏ thật lông trừu nhiều thứ.

Áo mưa caoutchouc và gabardine đủ cỡ.

Khuôn đồ hình, đồng hồ, đồ aluminium.

Ghế Thonet và các đồ tạp hoá v.v..

Giày dép thì có tiệm đóng tại Hà-nội, còn đồ tây thì mua thẳng các lò bên Pháp quốc, nên bán giá nhẹ.

Tiếng gọi đàn!!

Là quyển sách có giá-trị nên mua

Hãy gởi thơ cho M. Trần-huy-Liệu, Đông-Pháp thời-Báo,

It được vậy!!

TIỆM NAM-CHÂU KHÁCH-LẦU ở tại đường A-MI-RANH CUỘC-BE Saigon là nơi rất xứng đáng cho quí khách ở lục châu đến nghỉ. Mỗi mỗi đều thanh-khiết phòng the rộng rãi cho mướn tính giá rẻ lắm. Nước tắm không hết.

Boy sốt sắn để sai biểu.

Chủ khoan-hòa sẵn lòng giúp quí khách trong mỗi điều sở cần.

Thiệt vậy. Quí vị đến nghỉ tiệm NAM-CHÂU đều được như ý cả.

LÂM-VĂN-[illegible]

Một tấm gương soi

TIỂU THUYẾT ÁI OÁN VỊ TÌNH này, không dám gọi là mặt trời, mặt trăng, đổ chiếu khắp thế gian, song xét kỹ cũng nên cho là một tấm gương nhỏ, để soi cho thấu lòng người. Đã biết cũng là một quyển tiểu thuyết tình, nhưng mà không có dè tiện, trong đấy tả ra nhiều lời dè răng dời và sự tích rất hay. Câu văn êm ái, ngoài bìa lại có hình xem qua đẹp mắt, dày gần năm mươi mấy trương mà bán có ba cắt (0$30).

Xin quí độc giả mua giùm, trước để xem chơi sau cũng có điều bổ ích. Tôi có gởi bán theo mấy ga xe điển từ Chợlớn tới Bà-chiểu cùng các nhà bán sách ở Saigon. Như ở lục tỉnh ai muốn mua sỉ xin gởi thơ đề như vầy:

PHẠM MINH KIÊN

N° 75 Quai de Testard, Cholon

Thay cũ đổi mới

Kính cùng lục-châu quân-tử, các giới đồng bào đặng rõ. Bấy lâu cũng nhờ đồng-bào, ra ơn chiếu cố, tưởng nghĩa thâm giao, nên mấy nhà khách-sạn của chúng tôi đến ngày nay đặng bền vững, còn thấy tên tuổi trong thương trường, thiệt là chúng tôi hết lòng cảm quí khách.

Vì tình quyến thiết cùng lâu cùng rộng nên chỉ phần đông trong quí khách đến muốn đến khách sạn của chúng tôi. Bởi cớ ấy cho nên nó phòng càng ngày xem thành ra ít, khó mà đáp quí khách cho [illegible].

Vậy mấy khách-sạn của chúng tôi hiệu là:

1° Nam-Thành Khách-Sạn ở đường Colonel-Grimaud số 22 và 24;

2° Nam-Trung-Khách-Sạn ở đường Alsace-Lorraine số 169 và 165;

3° Nam-Hưng-Thành Khách-Lầu ở đường Amiral Roze số 16 và 22, đều mới thêm rộng [illegible], [illegible] phục tấm lòng [illegible] quí khách trong lục-châu.

Mấy tiệm đều ở gần ga xe lửa Saigon-Mytho, Khánh-hòa, chúng tôi có hết lòng tiếp rước cho [illegible].

Nay kính

Quảng-[illegible] M. [illegible]

THI-THƠ

Tiệm thợ Bạc

NGUYỄN-VĂN-THƠM

Bijoutier, ancienne Maison de Nguyễn-văn-Giáo

N° 13 rue Schroeder Saigon.

Kính cáo cho quí ông quí bà rõ: Nguyên tiệm này trước của Nguyễn-văn-Giáo, đã qua phần rồi. Nay tôi là Nguyễn-văn-Thơm là con kế nghiệp cũng làm đồ nữ-trang theo kiểu kim thời, những là: trâm, chuyền, kiềng, chuỗi, bông tai, nút áo, vòng đôi, kiềng, neo [illegible], neo đội, đồng [illegible] v... v... Đã tính theo kiểu-thời cũng như ngày trước vậy.

Xin quí ông quí bà, muốn dùng món chi xin dời gót đến tiệm tôi, hay là viết thơ mà gởi cho bổn hiệu, thì tôi cũng hết lòng theo ý quí ông quí bà dùng món chi thì tôi cũng hết lòng cẩn thận mà gởi đến cho quí ông quí bà dùng.

Kính cáo NGUYỄN-VĂN-THƠM

Bijoutier 13, rue Schroeder SAIGON

A. DENHOLM

N° 36-38, Rue Lefèvre N° 36-38

SAIGON

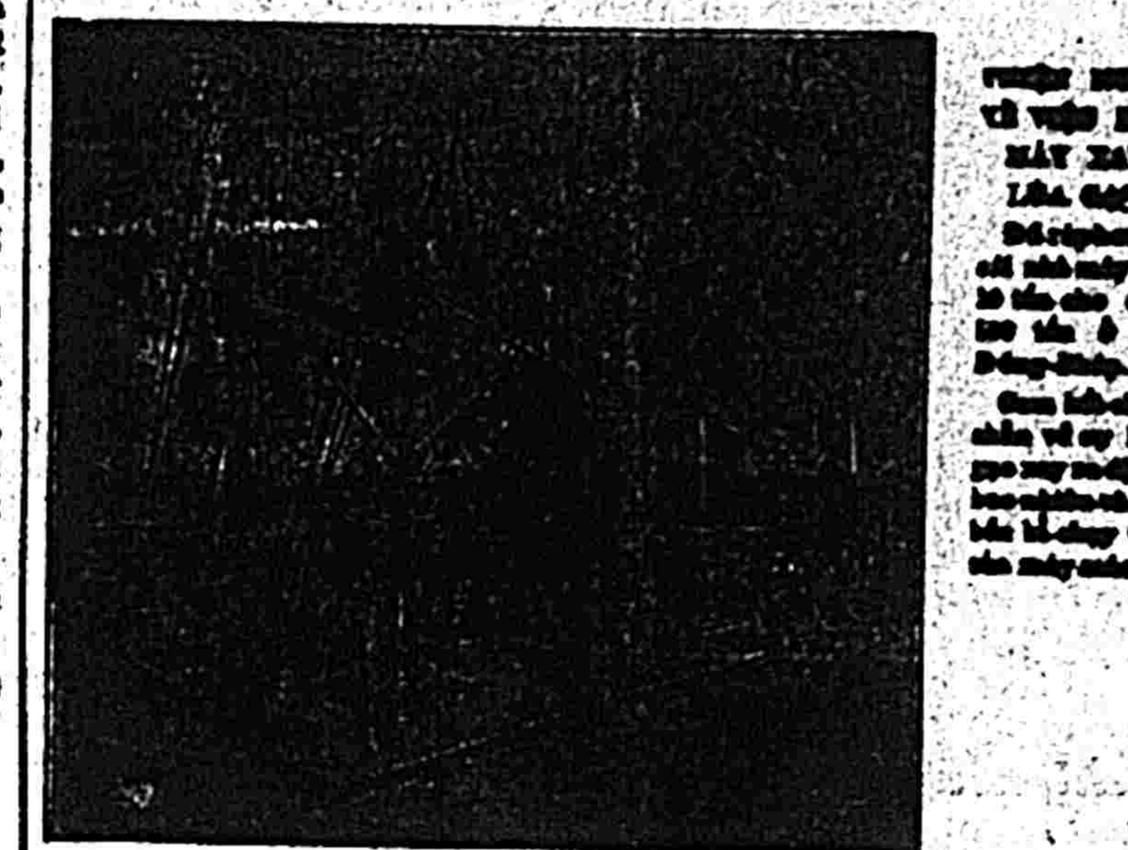

[illegible]

NGUYÊN GIÀN MÁY — ĐỒ PHỤ TÙNG — ĐỒ THAY ĐỔI — DÂY TRẦN EMERIE — VÂN VÂN — MÁY LÀM DẦU, LÀM ĐƯỜNG — MÔ-TÔ NỒI SÔ-DE V. V. GIÁ PHẢI CHĂNG

MUA MỘT LẦN MỚI BIẾT

Thiệt vậy. Muốn biết tiệm nào bán rẻ phải có mua một lần mới biết được. Chúng tôi chẳng hề dám khoe khoan, song chúng tôi dám hứa chắc rằng tiệm chúng tôi vẫn bán rẻ hơn các nơi mà cách tiếp đãi quí khách cũng hết tình niềm nở.

Tại tiệm chúng tôi có bán đồng hồ CARILLON WESTMINSTER đồ thứ đẹp lắm. Có bán máy hát xoàn và kiếm, đủ kiểu, máy thật tốt, và có trữ dĩa hát cải lương nhiều bài bản. Cũng có trữ nón Casque hiệu «COQ GAULOIS» thật nhẹ thật khéo, và «FORME ANGLAISE» thật chắc thật bền, có những đồ bằng pha ly như bàn đựng nước, ly, và đồ Aluminium tốt lắm. Chúng tôi lại có trữ bán các thứ đèn, hộp Huê kỳ, chưn cẩm thạch, cao cổ, thấp cổ, có hoa lí da tây, có đồng hồ rẻ, đồng hồ tay, và trái quít, chạy rất đúng giờ máy móc bền bỉ, nên có giấy bảo lãnh 5 năm.

Tiệm chúng tôi có làm Đại lý giày tây hiệu «ÔNG CỌP» là thứ giày của hãng *Richaud* bán lúc trước, có áo sơ mi, cols, régates, mouchoirs, vớ, tư vớ cả, đủ màu, lại có nhiều thứ áo Pardessus cao su và gabardine, đã chắc mà lại rẻ nữa.

Tiệm chúng tôi có bán xe máy hiệu C.A.P. là thứ xe thiên hạ ưa dùng hơn hết, vì nó chắc mà nhẹ, và giá mỗi cái có 48$ thôi.

Chư tôn ở lục châu có dịp đến Saigon xin mời đến xem cửa hàng chúng tôi một lần cho biết, chúng tôi lấy làm hoan nghinh lắm. Và nếu muốn biết ở đâu bán rẻ xin cứ đến.

BAZAR PHAN-THANH-BIỀN

số 54 đường Vienot

giáp phố Chà bán vải ngang Chợ mới Saigon

TRAN-LONG

TIỆM ĐÓNG GHẾ MÂY BOTINIER

Réparation des Raquettes

Rue Turc n° 14

SAIGON

Tiệm tôi lập ra đã hơn 17 năm rồi rằng có một nghề làm ghế mây theo kiểu Hồng-kông, ghế dài, nghế dựa ghế ngồi, lớn có nhỏ có, đủ thức, đi dạng rất khéo rất đẹp. Có sửa vợt mây, đồ đánh trái lăng: giá rẻ hơn các tiệm khác. Xin liệt-vị đến chơi thì vui lòng tiếp đãi

Trần Long. *Cẩn bạch.*

Duy-Xuân ấn quán

Tại đầu cầu sắt Sadec

Có in đủ các thứ thơ, tuồng, truyện, sách, bằng chữ Langsa và quốc-ngữ. Có in sổ bộ, các thứ giấy tờ về việc mua bán, các thứ danh thiệp, bao thơ, thiệp tang thiệp mời đám cưới v.. v..

Có bán đủ các thứ giấy, viết, mực, bao thơ, ngòi viết, thước gạch, gôm, viết chì và đủ thứ sách vở cho học trò các trường dùng.

Mỗi món đều bán rẻ hơn các nhà in khác.

Duy-Xuân ấn-quán,

kính mời.

BAO GIỜ HIỆP-PHỐ?

(Ái tình Tiểu-thuyết)

Tác-giả: TRẦN HỮU-DO

(Cao-lãnh)

Trong duyên gặp gỡ là duyên,
Trong tình vẹn vẽ đôi bên là tình
Mấy lời sắt đá đinh-ninh,
Xa xuôi ai có thấu tình chăng ai?

(Tiếp theo)

IV

Khách du-tử tạm biệt lên đường, kẻ đài-trang chẳng khỏi đau lòng xa cách. Ôi, bức khăn hồng kia là làm sao? Lòng du-tử này đã thế nào?! Tuy ngoài mặt vẫn giữ nghiêm-trang, mà trong lòng tình kia lai láng. Trong bấy nhiêu hồi hội hiệp, chuyện nói lại qua, đôi lúc thừa khuất mặt mẹ, anh bày lộ bức khăn hồng bất được, cái cảnh tình ấy tuy không nói mà như nói, tuy không trao lời mà cũng đã trao lời, tình nhi nữ tưởng khó mà lảng ra đi được. Thêm nỗi cha mình ngồi nói chuyện, câu đối đáp có ý đề chừng, người hữu tình thấu đáo, dầu không mà không thể không, dầu điếc cũng chẳng thể điếc, trách nào mối hoài-cảm chẳng phát-sanh.

Mà chẳng những một mình cô Châu này có cái hoài cảm ấy, cha cô cũng phát lòng mến thương. Thương tại vì tánh-nết, tại vì nhìn biết lương-tâm con người, mới buổi đầu đã thấu triệt, tưởng người cũng tình lắm.

Cách hai bữa sau, khi chàng Việt-Nam từ-giã lên đường, mới lên tàu Rạch-giá ra, ông và bà cũng biểu người đi đến đón chàng vậy.

Chẳng những ông phán, bà phán, cậu Quốc-Thanh biểu người ở ra đón tàu mà thôi, thậm chí cô Lệ-Châu cũng lại nói nhỏ nhắc người đi đón nữa.

Ô cái gì mà có mãnh-lực vậy? Cảm hoài sâu xa thay! Nhớ ơn cách thấm thía thay!

Cho hay là thói hữu tình,
Đố ai giữ được cái hình tự nhiên!

∴

Khi Việt Nam từ tạ lên đường, qua ngày sau, có giấy quan trên đổi ông phán lên Saigon. Nghe tin ấy, vợ chồng ông muốn xin ở lại, nhà cửa qui-mô hầu thành lập ở đó, một lần đi một lần khó, song nghĩ phận làm tôi phải nên vâng lịnh là tốt, nên ông lo tom-góp đồ đạc dể ra đi. Còn cô Lệ-Châu nghe qua tin ấy, trước muốn thưa cùng cha mẹ nên ở lại là tốt, lòng đã mến chỗ mến người; sau lại nghĩ duyên thắm tơ mành, mới gặp gỡ mà xui nên hội-hiệp tưởng cách phân mà gần gũi tấc gang, cái cảnh đi ấy quả là một cái cảnh hảo-thiện. Lòng cô bây giờ vui mừng lắm, suy tới nghĩ đi vô số cảnh sẽ ra khi mình được lên Saigon rồi được cùng một thành với người. thầm yêu trộm ái. Chẳng biết ra sao, chớ cái tin dời chỗ này làm cho cô Lệ-Châu đầy lòng mừng rỡ vậy.

Cách ba ngày sau, Việt-Nam trở về; cách một tuần-lễ sau Việt Nam từ-tạ lên đường trở về làm việc, vợ chồng ông phán lại dọn lên Saigon. Như lời ông cậy mượn, Việt-Nam về trước mấy ngày, chạy rảo tìm phố mướn giùm cho ông, may sao được một căn ở đường Legrandière vậy. Tự chỗ nhà ông ở đi đến bureau làm tại đường Catinat, sở Bách phân, lấy làm tiện lắm. Vợ chồng ông phán được căn phố ấy vui mừng hết sức, cám ơn chàng Việt-Nam có công khó nhọc một lần nữa. Ôi, một khi gặp gỡ, nên nghĩa tri âm, đôi lời hò hẹn, thành niềm ân ái, Chàng Việt-Nam bây giờ là một bạn thân-thiết cùng cậu Quốc-Thanh, một người quen thuộc với nhà ông phán. vào ra lâm lúc, đi chơi một hội lâm khi. Trong cái gia đình của ông phán thiếu gì vẻ vui-vầy hạnh phúc, dồi con phương trưởng hòa hai, một nền phúc hậu; chàng Việt Nam được kết tình bạn bạn cùng Quốc-Thanh dường cũng chia hưởng cái hạnh phúc ấy, dường cũng tưởng mình là người trong thân-quyến ấy. Tâm tình của chàng Việt-Nam đối với gia quyến của ông phán vô số cảm-tình vui-vẻ vậy.

Nhưng khi ra vào, thường giáp được mặt người mỹ-nhơn, nói qua đáp lại với người mỹ-nhơn, cô mỹ-nhơn ấy nói thanh trong dọng nói, yểu điệu cái tình quyến-luyến của chàng thật là quá lắm vậy. Ôi, gần gũi tấc gang tâm-tình thân mật, biết bao những câu hò-hẹn nặng lời. lòng tuy lai-láng mặt vẫn nghiêm-trang. Lạ gì cái thói hữu tình, mà khách đa-tình cũng kỳ thay! Một ngày vắng mặt xem tợ ba thu. cái hình tự nhiên đó ai giữ-vẹn. Thường khi chàng mượn đều mua khế bán chanh, để cùng nhau giáp mặt, bỏ những khi tưởng vọng đêm xuân. Kìa đó nọ đây một lời chào hỏi, tưởng cũng vui lòng thích dạ, nhẹ-nhàn thân-thể tợ đến chốn cung Thiềm ghi lời cùng chị Nguyệt. Và, như đã biết, Việt-Nam niên thiếu này là một kẻ đa-sầu đa-cảm, mà cô Lệ-Châu kia lại là trang nhi-nữ hữu tình, tài-tử giai-nhơn, tình cờ mà tình duyên, cầm kỳ mà cầm sắc, tơ mành xe chặc dôi nơi, tưởng khó mà gỡ cho xong được. Từ ngày một nhà hội-hiệp, ngờ đâu chánh người xe tơ nhuộm chỉ là chàng, ông bà vẫn mến yêu, Quốc-Thanh càng niềm-nở biết bao là nợ duyên đằm thắm, khối tình nặng mang, biết bao là hương tình nồng-nàn tờ mây vẫn-vạn. Rõ-ràng là cảnh giai-hảo, trai đã được biết tình gái, gái đã thấu nghĩa trai, một ngày kia nhà lan sum-hiệp, trướng gấm hoan-huy, dù mùi ân ái, thì cái cảnh ấy quả là ngọc Kinh sơn đã tỏ mặt Biện-Hòa, ngựa Long-tông được vào tay Bá-Nhạo.

Lạ gì những đêm thanh trăng tỏ, bên tai nghe được tiếng đờn dìu-dặt tay tiên dọng ngâm thi đọc sách càng say vì nết càng mê vì tình. Mấy buổi gặp nhà vắng tiếng ông bà, cùng ngồi kể lể mấy câu vàng đá, mắt liếc tình đưa, non cao mấy trượng, biển thẳm mấy trùng, ân-ái tưởng cũng đâm phen vậy. Ôi, cũng vì chút tình ai mà ra nông-nỗi. mặt thường giáp, nhưng vẫn chỉ sợ phép nhà, thành ra ngại-ngùng khó tính cấp khôn phân, cam bề rằng chàng dây thiệp đỏ, thân tuy chưa hứa mà tâm đã hứa, vẫn một niềm sắt-đá đinh-ninh.

(Còn nữa).

NHỊ-THIÊN-DƯỜNG

ĐẠI DƯỢC PHÒNG

38, Rue de Canton, 38. — CHOLON

Dây thép nói số 658 — Đánh dây thép chữ để: Nhị-Thiên-Dường, Cholon

CÓ BÁN CÁC THỨ THUỐC CAO, ĐƠN, HOÀN, TÁN, BÁT THẦN HIỆU NHƯ SAU NÀY

PHỤ-QUẾ-BÁT-VỊ-HUỜN

Phàm con người mà thủy hỏa hòa bình thì ít hay sanh bịnh.

Bởi vậy cho nên phải dùng lục-vị là đồ nhuận thủy Phụ-quế là vật bổ hỏa mà điều bổ chơn dương.

Và cái máy sanh hượt đều do nơi trong hỏa, ở trong hai trái thận một điểm chơn dương gọi là mạng môn, tức là chỗ tướng hỏa ở mà gìn giữ lấy mạng người; cho nên người mà sanh yếu sống lâu, chết yểu, hoặc có thai cũng không đều do nơi mạng hỏa.

Thuốc nầy bồi bổ thận mạng chơn dương, giúp hỏa trợ tỳ, tiêu tăng âm tà, thông trị chơn dương.

Những kẻ tinh huyết khô khan thường hay đau lưng mỏi cẳng, hoặc kém thủy mà sanh đàm rồi hóa ra chứng ho, hoặc nhức đầu xây xẩm, lỗ tai lùng bùng, chiêm bao di-tinh, khô cổ ráo lưỡi, đau nớu nhức răng, xanh xao vàng vọt, hoặc thân dưới ngứa ngấm sanh ra ghẻ chốc vân vân, các chứng thảy đều dùng được.

Mỗi lần uống bốn chỉ, uống với nước muối mằng mằng.

Kỵ ăn cải trắng và những đồ lạnh lẽo ngưng trệ.

Chư tôn có mua thì hãy nhìn cái nhãn hiệu ông Phật nơi của tiệm Nhị-Thiên-Đường thì khỏi lầm đồ giả.

Mỗi hộp giá là . . . . 0$35

ĐINH KHẤU LÝ-TRUNG-HOÀN

Thuốc huờn nầy chuyên trị nam phụ lão ấu, hàng trệ hỏa bất sanh, thổ dương hư khí nhược; hay đau xóc hông, trạo trực muốn mửa, tạng phủ bất điều ăn uống không tiêu; bịnh hậu khiếm bổ, mạng môn hỏa suy; tỳ hư vị yếu, đau bụng ỉa chảy; ăn uống chẳng ngon, hình thể mỏi mệt; ban đêm hay ho, ban ngày đàm nhiều; hoặc ăn uống quá độ mà sanh bịnh trúng hàng; hoặc ăn đồ lạnh lẽo sống sít, ngưng trệ, rồi bắt mửa; hoặc cảm hàng tay chơn run rẩy; hoặc nguơn khí bất điều, tinh-thần suy kém, v. v.... thảy đều trị được.

Phải dùng nước gừng lùi mà uống với thuốc.

Nói tóm một lời là thuốc huờn nầy có tài ôn trung phò dương; hễ uống nó được thường thì nguơn-khí điều hòa, tinh thần bội trương.

Bổn đường đã gắn công tìm kiếm các thứ dược-liệu cho thiệt tốt thiệt hay phối hiệp lại mà chế ra thứ thuốc huờn nầy, thiệt là công hiệu như thần, bá phát bá trúng.

Chư tôn có mua thì xin phải nhìn cho kỹ cái nhãn hiệu ông PHẬT kẻo lầm đồ giả.

THANH-TÂM NGƯU-HOÀNG-HUỜN

Thuốc nầy chủ trị nam phụ lão ấu, thình lình mê sảng đàm chận hoặc trúng phong trúng khí bất tỉnh nhơn sự, ngậm miệng cắn răng, con mắt láo lưng, tay chưn quíu rút, trúng thử phát nhiệt, ác khí xông nhằm phát cuồn nhảy nhót, giựt tay giựt chưn; nhều nhào ho hen, long óc nhức đầu; xây xẩm tối mắt, nhức nhối cả mình; hoặc bị sơn phong chướng khí, đau thắt ruột gan; phong đàm ngăn trệ, khí huyết chẳng thông; thần hồn phách ám, nằm ngủ chẳng yên v.v... Nhứt thiết các chứng bịnh nguy cấp phải dùng thuốc nầy; ấy là một thứ thuốc khởi tử hồi sanh, phò nguy cứu cấp, công hiệu như thần.

Hễ uống nó vào thì thanh tâm trừ đàm, dã thông cửu khiếu lại tiêu trừ các dịch tức khắc an nhiên.

Chí như con nít mà bịnh kinh phong, cảm mạo phát nhiệt, sanh bịnh dạ-đề, khò khè ọc sữa, tích trệ đau bụng thảy đều dùng được.

Người lớn mỗi lần phải uống một huờn, như bịnh đau lâu phải uống gia bội; uống với nước gừng.

Con nít phải uống nửa huờn, nấu lá bạc-hà lấy nước cho uống với thuốc, hoặc hòa với sữa mà cho uống, hoặc thoa nơi núm vú mà cho nó bú, hiệu nghiệm như thần.

Phương thuốc nầy từ được Tổ truyền đến nay, bổn đường hằng gia tâm nghiên cứu rồi chọn những thượng phẩm dược liệu tuân y theo phép chế ra mà làm huờn; uống chứng nào hay chứng nấy.

Kỵ ăn cá và rau cỏ sống sít lạnh lẽo và cũng kỵ đồ bằng sắt.

Đàn-bà có thai chẳng nên dùng

GIÁ

Hộp gấm 4 huờn. . 1$00

» 2 » . . . 0 50

Hộp cây 4 » . . . 1 40

» 2 » . . . 0 70

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG TIÊU-THỰC-HOÀN

Chuyên trị nhứt thiết các chứng bịnh thuộc về bao tử, ăn không tiêu, hoặc ăn đồ sanh lãnh rất nhiều, sanh ra bịnh no hơi, tích-tụ, bần thần, đau bụng, lâu ngày làm cho thân thể gầy mòn yếu đuối, ăn uống không biết mùi. Uống thuốc nầy dần dần khai vị tấn thực, trở nên tinh-thần khoái sảng, khí huyết điều hòa, thật là một phương thuốc chỉ bửu có danh trong thiên hạ.

CÁCH DÙNG

Dùng với nước trà;
Mỗi ngày uống 2 lần;
Mỗi lần uống 2 hoàn;
Uống trước bữa ăn 15 phút đồng hồ.

Giá mỗi hộp 10 huờn là : 0$50

AN-THAI-HUỜN

Thường người đàn bà có thai khí-huyết suy yếu, không thể giúp dưỡng thai nhi, thì hay sanh ra bịnh ụa, nhợn, (ác-trở) chóng mặt, bần thần, hễ nhẹ thì làm ra chứng tiểu sản, lạc sản, ấy cũng bởi khí huyết suy nhược vị khí chẳng hòa, làm cho thai nhi không an mà phải sanh những chứng bịnh hiểm nghèo, thậm chí không phương điều trị.

Bổn Đường nghiên cứu ra hoàn thuốc an thai nầy, cứu những bịnh kẻ trước đó xưa nay rất nhiều. Vậy những người đàn bà có thai nên phòng bị khi mới có các chứng kể trên đây, cho khỏi lỗi đạo hóa sanh của trời đất, và dùng thuốc nầy trước khi có thì không lo đều chi bất trắc.

Cách dùng.— Mỗi lần uống 1 hoàn, sau khi 2 bữa ăn, uống với nước trà. Giá mỗi hộp *2* huờn là . . . 0$30

BẠCH-TRƯỢC-CAO

Thuốc nầy để trị các chứng bịnh lậu; hoặc dái gắt, lậu mủ, hoặc trắng, hoặc vàng, hoặc lậu kẻ, lậu huyết chảy ra dầm dề, cứ theo phép mà dùng thì hết lại trừ dặng các chứng bịnh độc.

Trị bạch đái hạ rất thần hiệu.— Kỵ thai.

CÁCH DÙNG

Mỗi ngày uống ba lần, mỗi lần uống chừng 1 muỗng nóng cà-phe. Cử ăn đồ chiên xào, cay nóng nẩy, rượu cũng không nên uống.

Mỗi hộp giá là . . . 0$60

Thiệt-nghiệp-xưởng

F. NAM

Đường Pellerin môn bài số 142-144

SAIGON

Bổn hiệu chuyên việc ta bổ máy viết, tá sắt đủ kiểu.

Rèn sắt bông và các thứ kim khí rất huê lệ.

Sửa súng và đủ các thứ khí giái.

CHUYÊN NGHỀ. — Mài dao lên nhỏ, mài kéo, dao cạo, vân vân, dùng máy điển đồi mài thật bén. — *Soudure Autogène.*

Rèn các đồ phụ tùng theo kiểu vô tâm thường và đúng chỗ.

RÈN GIƯỜNG SẮT

VÀ ĐỒ DÙNG NGOÀI HUÊ-VIÊN

LÀM ĐỒ BẰNG SẮT

Cửa ngõ và rào sắt, cửa và rào sắt đủ kiểu để rào mả.

Làm kiểu huê-mỹ và kiểu thường. Ống khóa và chìa khóa thiệt chắc.

Có làm đồ thâu-lôi (paratonnerre) chế tạo và sửa máy móc xe-hơi, xe máy hơi.

Làm đồ gởi đi Lục-tỉnh.

Công việc làm kỹ lưỡng mà giá rẻ.

TÂN TÂN HIỆP THÀNH

Ở tại đường Vienot số 40 ngang chợ Saigon mới

HUỲNH-VĂN-NHUNG, kế-nghiệp

Làm và bán đồ nữ trang theo kiểu kim thời, làm đã mau mà lại khéo, lại có làm ô ăn trầu có chưng bằng đồng xi nikên (Nickelé) quí khách ở Lục-châu nếu cần dùng đồ làm tại tiệm tôi, xin viết thơ thương nghị.

Đồ làm rồi sẽ gởi lập tức Contre Remboursement, nghĩa là đem tiền đến đóng cho nhà thơ mà lấy đồ.

HUỲNH-VĂN-NHUNG, cẩn-bạch.

XƯỞNG THỢ MỘC CHẠM VÀ CẨN CỬA

M. Michel NGUYỄN-HIỆP-HÒA

LẬP TẠO NĂM 1909

Xưởng ... LAITHIÊU (THUDAUMOT) ...

TIỆM NGÁNH CÓ THỨ ĐỒ NÓN

Xưởng nầy có đóng các đồ như bàn, ghế, tủ, vang, ... Trắc, Cẩm-lai và Gõ mà chế tạo nhiều kiểu khéo lắm, ... không hề giả-dối. ...

Kính mời quí khách đến xem chơi, hoặc mua hay là đặt theo ý, tôi sẵn lòng tiếp rước và bán ... .

Mandat và dây thép thì đề : NGUYỄN-HIỆP-HÒA, Laithiêu.

ĐÈN LỬA KIỂU MỚI

THẮP BẰNG DẦU LỬA

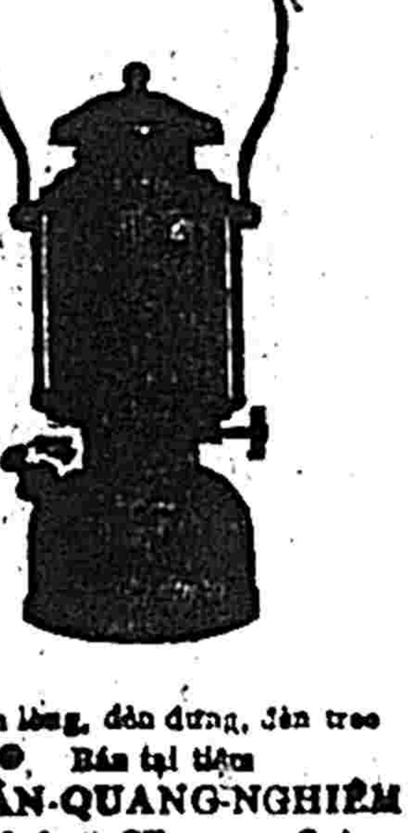

Đèn lồng, đèn đứng, đèn treo

Bán tại tiệm

TRẦN-QUANG-NGHIÊM

226, đường d'Espagne Saigon

FABRIQUE DE CASQUE FANTAISIE

Vente en gros et en détail

GRAVURE sur MÉTAUX et MARBRE

TRẦN-DUY-BÌNH

42, Boulevard Charner :: SAIGON

TIỆM LÀM NÓN ĐỦ CÁC THỨ

Bán sỉ và bán lẻ

Khắc các thứ con dấu bằng đồng, bản đồng và bản đá cẩm thạch

COURS PRATIQUES de COMPTABILITÉ et de DACTYLOGRAPHIE

NGUYEN-VAN-MUI

10, Rue Martin des Pallières, 10

En face de la gare de Dakao

SAIGON

Tiệm đóng xe

Sửa xe và bán đồ phụ tùng

đường Lure môn bài 99 và 101

(Đất-hộ) Saigon

TRẦN-VĂN-HIỆP, chủ tiệm

Kính cùng Lục-châu quí khách đặng rõ: Tiệm tôi có đóng đủ kiểu xe như là xe mui, xe hai bánh, xe kiến, xe kéo, và cũng có bán các thứ xe cũ sửa lại chắc chắn; có bán đủ đồ kiểu, bánh xe cao-su bằng cây giá tị bên tây chở lại, cao-su đặt để thay trong bánh, kiến đàn tây, đồ bắt kế xe chiếc và xe song mã bằng da tây rất khéo và chắc, có bán yên cỡi, chuông đạp hai tiếng, bình để thắp đèn khi đi theo xe. Sơn xe. — và sửa xe.

Cúi xin quí khách có dịp đến Đất-Hộ xin ghé lại tiệm tôi một khi, trước coi công cuộc của tôi làm, sau có cần dùng món chi dù thiếu mua giúp làm ngởi, thì tôi rất cám ơn hạ cố. Còn như quí khách ở xa muốn gởi thơ hỏi thăm món chi cùng giá cả tôi sẵn lòng hồi đáp.

Chủ nhơn cẩn thải.

Tiểu-thuyết

MŨI GƯƠM HIỆP KHÁCH

Dịch-giả : NAM-KIỀU

(Tiếp theo)

HỒI THỨ 23

Giả truyền Thánh-chỉ hại người trung-lương

— Vương Tri-Phủ liền sai đem giam Phượng-Lâm xuống ngục, còn Tào-Đại Nguyễn-thị thì được tha ra, lại sai người tới tiệm Trương-tinh-Như thâu lấy số tiền gởi của Phượng-Lâm, đem niêm phong lại, rồi cho đem mai táng thi-thể Tào-Thành đoạn làm giấy bẩm lên tòa trên.

Phượng-Lâm bị giam xuống ngục, may gặp tên canh ngục bình-thời có chịu ơn, bèn đem thuốc bó rịt những hồ bị thương, lại nói cho Phượng-Lâm biết rằng : Nguyễn-thị đã về ăn ở tại Tào-phủ rồi, Phượng-Lâm nghe tin, chết điếng người đi.

HỒI THỨ 24

Bọn gian đe cùng nhau làm dữ

Hãy nói Vương Tri-phủ chịu của đút của Tào công-tử rồi đem ghép Phượng-Lâm vào tội chết, còn Nguyễn-thị thì khi ở phủ-nha về, hớn-hở vui-mừng, thuê kiệu tới ngay Tào-phủ. Trong thành trăm họ ai cũng biết rằng Nguyễn-thị gian-dâm với Tào-Thành, rồi lại gian dâm với Tào công-tử, ngày nay âm-mưu với Tào-Đại giết Tào-Thành đổ hại Phượng-Lâm, vợ hại chồng, mạnh hiếp yếu, tiếng ai-oán dậy khắp mọi nơi, Vương Tri-phủ thấy dư-luận như vậy, sợ việc bại-lộ ra, liền kíp bẩm lên tòa trên xử trị.

Hãy nói chuyện Bảo-Cương nằm tại ngoài hàng cơm, kế nghe tin Phượng-Lâm bị tai bay vạ gió như thế, trong dạ bồi-hồi, ngày nào cũng đi dò la tin-tức, tới khi nghe Phượng-Lâm chịu đau không nổi phải thú-nhận với Vương-Tri-phủ thì thất-vọng mà trở về Hàng-châu, tới Ngô phủ, vừa bước lên nhà trên, thì thấy đám đông người đương xúm quanh vào một chàng tuổi trẻ cao-lớn hỏi chuyện, đó là Mã-Tuấn ở phủ Khai-phong mới lại. Nẵn-Loan thấy Bảo-Cương đã về thì mừng lắm, nhơn đó giới-thiệu cho Mã-Tuấn biết, mọi người cùng nhau thi-lễ rồi ngồi xuống, Mã-Tuấn thấy Bảo-Cương sức-lực mạnh mẽ, thì đem lòng hâm-mộ, nói rằng : độ vốn được nghe đại-danh của huynh, không ngờ đến ngày nay mới được gặp. — Bảo-Cương hỏi : tiểu-độ dầy tuy có sức mạnh mà không có mưu-lược, vì thế nào với đại-huynh được.

Cùng nhau trò chuyện một hồi kế người nhà bưng rượu lên, mọi người y theo thứ tự mà ngồi. Rượu được vài tuần Thường-Nhượng nói : bữa trước Châu-huynh về nhà, thuật chuyện rằng mã-huynh ở phủ Khai-phong, dám làm những việc mạo-hiểm lắm. Vậy xin hỏi Mã-huynh làm thế gì mà thoát được? Và Tôn-độ bây giờ thế nào?

Mã-Tuấn liền đem việc đầu-đuôi kể ra.

Nẵn-Loan nói: may gặp Mã-độ có tài ngang trời dọc đất, mới dám vấn thân vào nơi hang hùm, chớ như người khác thì đâu dám.

Anh em cùng nhau chén tạc chén thù, ai cũng tỏ bộ vui-vẻ, duy có Bảo-Cương vẫn ngùi ngùi không nói gì. Nẵn-Loan liền hỏi: hiền-độ cùng ông Phượng-Lâm đi Tương dương hơn hai tháng nay, đến bây giờ anh-em mới lại được gặp, đáng lẽ vui-vẻ là phải, cớ sao lại hiện ra sắc buồn?

Bảo-Cương liền đem việc ông Phượng-Lâm bị hại kể cho anh em nghe.

Mã-Tuấn nghe đoạn, la lớn lên rằng : cha! Thiên-hạ lại có việc bất bình như thế ư? Để tôi cứu Tôn-Bội cho xong, rồi sẽ đến Tương-dương giết hết những tụi tham-quan nhũng-lại gian phu dâm phụ, để cứu sống cho ông Phượng-Lâm thì mới thỏa lòng tức-giận nầy!

Bảo-Cương nói : anh hãy yên lòng đi phong Khai-phủ để cứu lấy Tôn-độ, còn việc cứu ông Phượng-Lâm thì đã có tôi.

Mã-Tuấn nói : cứu Tôn-Bội ngày nay cũng chẳng khó gì, nhưng cần phải có một người vừa có sức mạnh vừa có can-đảm cùng đi với tôi thì mới nên việc được.

Bảo-Cương cũng nói : tiểu-độ đi Tương-dương chuyến nầy, cũng cần phải có một người giúp tay nữa mới xong

Châu-Long đứng lên nói : tiểu-độ tuy bất tài, cũng xin cùng Mã-huynh đi Khai-phong-phủ.

Mã-Tuấn mừng nói : nếu có hiền-độ đi, thì việc cứu Tôn-Bội chắc là xong.

Châu-Thuận cũng đứng lên nói : tôi xin cùng Bảo hiền-độ đi Tương-dương.

Nẵn-Loan thấy thế nói rằng: cái can-đảm của chư hiền-độ thì thiệt đáng khen, song có một đều cần phải suy-nghĩ : số là cậu tôi hiện nay đối với lũ gian nịnh tại triều đều là cừu-địch, chúng nó chỉ chực kiếm chuyện để hại mình, vậy mà chúng ta lại làm những việc táo-bạo phạm phép, ngộ khi việc vỡ lở ra, chúng ta thì chẳng nói chi, song mẫu cữu thì tất bị những quân gian-thần mượn cớ hãm-hại mất. Vậy chúng ta phải tính cách gì để không liên-can gì tới mẫu-cữu thì tốt hơn.

Thường-Nhượng nói: Nẵn-huynh nói phải lắm, vậy anh-em thử bàn coi.

Trần-Lôi cười nói : tiểu-độ nghĩ được một cách, song chẳng biết chư-đại-huynh có bằng lòng không?

Chúng đều xúm lại hỏi coi cách gì, thì Trần-Lôi nói : chúng ta cứ để cho Mã-huynh với Bảo-huynh đi cho xong việc đi, còn mấy anh-em ở nhà thì kéo nhau lên núi Thiết-cầu cùng ba người đầu-mục là Tiểu-Bá Vương-Thường Phản-Xung tụ-tập, chiêu binh mãi mã để tung-hoành với đời một cáp chơi.

Chúng-nhơn nghe nói đều bằng lòng, bàn nhau chọn ngày tốt để khởi-hành.

(Còn nữa).